ŠTUDIJSKA BIBLIOTEKA
LJUBLJANA

Št. 40 Poštnina poročunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v četrtek 16. februarja, 1928. - Leto VI. Posamezna številka 30 cent. Letnik LIII

List izhaja vsa[k] razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 2[2].—, 38.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Posamezne številke 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostore v širokosti 1 [kolo]ne trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahval[e] L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.—, [...] na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Podurednistvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Oblaki na vzhodu

Če so se izgovorile te ali podobne besede pred svetovno vojno, tedaj je bil njih pomen jasen v vseh ozirih: vzhod je pomenil Balkan, ki je bil stalno zastrt z gostimi oblaki neizvestnosti. Po vojni pa se je v tem pogledu precej spremenilo. Razmere na Balkanu so se nekako uravnotežile, nastale so tam mogočne države kot n. pr. Jugoslavija in Romunska, položaj je razčiščen v določeni smeri. Kakor pred vojno se sicer križajo na Balkanu še vedno in zadevajo druga ob drugo skrajne tipalnice interesov velikih držav, toda stvari so se v tem kotu Evrope v toliko spremenile, da se danes balkanske zadeve ne morejo več presojati z istim merilom kot pred vojno.

Zato pa je pustila svetovna vojna za seboj drug sistem malih držav, ki zavzemajo v evropski politiki podobno mesto kot predvojni Balkan. To so baltiške države: Litva, Letiška, Estonija, državice, ki so po neznatnem obsegu in istotako neznatnem številu prebivalcev nesposobne za samostojno življenje v pravem pomenu te besede. Zato so bile že takoj v začetku svoje neodvisnosti pod več ali manj direktnim vplivom velesil. Predvsem prihajata tu v poštev Rusija in Poljska kot neposredni njihovi sosedi. Ogromni del težkoč, ki se pojavljajo po riškem miru med Rusijo in Poljsko, se lahko pripisuje dejstvu, da vodita ti dve državi sistematično borbo za pretežni vpliv nad novimi gospodarji obrežja Baltiškega morja.

Kakor znano, bi hotela Poljska ustanoviti takoimenovani «baltiški blok», zvezo, ki bi obsegala pod njenim vodstvom vse omenjene baltiške države in morda še Finsko. En sam pogled na zemljevid zadostuje, da postane jasno, da bi predstavljal tak blok za Rusijo nevzdržno stanje; ograjo, ki bi zastavljala pot pravemu razmahu njenega vpliva na vsem obrežju Baltiškega morja. Radi tega je nasprotje med Rusijo in Poljsko v tem oziru neizgladljivo.

Kot kaže dosedanji razvoj dogodkov, ima zaznamovati Rusija več znatnih uspehov. Nevarnost ustanovitve protiruskega baltiškega bloka je odvrnila in poleg tega je dobila popolnoma pod svoj vpliv najjužnejšo baltiško državo, Litvo, ono isto Litvo, ki je bila še do pred kratkim s Poljsko formalno v vojnem stanju in ki je tvorila najvažnejši predmet zadnjega zasedanja sveta Družbe narodov.

Ta država, oziroma vprašanje njenih odnošajev s Poljsko, je te dni zopet vzrok resnega vznemirjanja evropskih velesil. Dasi je bila v Ženevi sprejeta resolucija, ki proglaša vojno stanje med obema državama za končano, ni prišlo v celih treh mesecih še do nobenega stika med njima, tem manj seveda do rednih pogajanj za obnovitev normalnih odnošajev. Kljub posredovanju Družbe narodov smo torej ravno tam, kjer prej, slej ko prej vztraja Litva na stališču, da se mora razveljaviti sklep veleposaniške konference, s katerim je bila Vilna dodeljena Poljski, da je neobhodni predpogoj za obnovitev normalnih odnošajev med obema državama izpraznitev Vilne s strani Poljske in priključitev mesta z vsem ozemljem Litvi.

Te dni sta bili izmenjani med varšavsko in kovensko vlado dve ostri noti, radi česar je položaj zopet nevarno napet. Samo ob sebi pa je seveda razumljivo, da je tudi ta novi odpor male Litve le posledica gotovosti, ki jo ima njena vlada, da lahko računa v vsakem slučaju na odločno pomoč Rusije. Že ob času zasedanja sveta Družbe narodov v lanski jeseni je dala moskovska vlada jasno razumeti, da smatra litovsko vprašanje za svoje vprašanje in da bo nastopila tudi z orožjem, če bi se hotela izsiliti rešitev, ki bi bila v nasprotju z njenimi interesi.

Kar se tiče Vilne, je stališče Rusije določeno že po zemljepisni legi tega mesta in njegovega ozemlja. S posestjo Vilne se Poljska globoko zariva med Litvo in Rusijo, tako da ta poslednja nima direktnih zvez s prvo. Radi tega je razumljivo, da bo storila Rusija vse, da doseže rešitev tega vprašanja v prilog Litvi. Na drugi strani pa smatra Poljska stvar za končnoveljavno rešeno, nobena poljska vlada bi ne mogla privoliti v odstop Vilne, najmanj pa sedanja, katere predsednik maršal Pilsudski, bi moral odstopiti z Vilno svoje rojstno mesto.

Vprašanje Vilne tvori torej slej ko prej nevarno bolno točko na evropskem vzhodu.

Proračun ministrstva

za notranje zadeve

RIM, 15. V poslanski zbornici so bile včeraj razdeljene kopije proračuna ministrstva za notranje zadeve za poslovno leto 1928-29. Letošnji proračun se je v primeru z lanskim zvišal, kar se izdatkov tiče, za 5 milijonov 779.140 lir; če pa upoštevamo, da so se znižale oz. odpravile draginjske doklade nameščencem notranjega ministrstva in da so se skrčili tudi izdatki za druge postavke, predvideva letošnji proračun 43 milijonov 677.800 lir efektivnih izdatkov več nego lanski. Skupno znašajo izdatki v novem proračunu 400,884.900 lir za osobje in trajni dolg, 346 milijonov 82.825 lir pa za ostale stroške.

Stabilizacija lire

Zakonski osnutek o povratku k zlati valuti pred senatom

RIM, 15. Po spominskem govoru za umrlim senatorjem Schiapparellijem, katerega je imel predsednik Tittoni, ter po odobritvi in odglasovanju nekaterih zakonskih načrtov, je pričel senat na svoji današnji seji z razpravo o zakonskem osnutku, glasom katerega se ima spremeniti v zakon kr. ukaz, s katerim je bila lira postavljena na zlato podlago.

Kot prvi se je k debati o tem načrtu priglasil k besedi senator Schanzer, ki je v daljšem govoru opisal predpriprave za stabilizacijo lire ter podčrtal previdnost, modrost in zasluge vlade, kateri se je treba predvsem zahvaliti, da se je prehod k zlati valuti tako dobro obnesel. Da pa bo uspeh popoln, je nadaljeval senator, je treba izvojevati še neko drugo bitko, bitko za znižanje cen in njihovo prilagoditev k revalutirani vrednosti lire. Da bo tudi ta bitka zmagovito dobojevana, morajo s primernimi žrtvami prispevati vsi razredi in vsi sloji.

Zunanja trgovina

RIM, 15. Vrednost italijanskega uvoza v preteklem januarju je znašala 1,571,545.201 liro, vrednost izvoza pa 1,021,523.007 lir. V januarju 1927. je znašal uvoz po svoji vrednosti 2 milijardi 48,328.931 lir, izvoz pa 1,177,771.098 lir.

Skrb za umetninsko in arheološko bogastvo države

RIM, 15. S posebno okrožnico je naročil minister za javna dela Giuriati načelnikom centralnih, deželnih in pokrajinskih uprav, naj z največjo skrbjo čuvajo umetninsko in arheološko bogastvo države. Proti onim, ki se bodo pregrešili proti tozadevnim ukrepom, bodo podvzete najstrožje mere.

Perutninski zavodi

RIM, 15. Ministrstvo za nacionalno gospodarstvo posveča veliko pažnjo perutninstvu, ki igra pri nacionalnem gospodarstvu države precejšnjo vlogo. Za povzdig te važne panoge nacionalnega gospodarstva je bilo ustanovljenih odnosno se ustanavlja 33 vzornih pokrajinskih perutninskih zavodov, potom katerih se nameravajo razširiti plemena, ki prinašajo največ dohodkov.

Kamen proti angleškemu konzulu v Tirani

RIM, 15. Ker so nekateri jugoslovenski listi poročali, da je bil angleški konzul napaden v bližini Tirane iz političnih razlogov — radi njegovega srbofilstva — so albanske oblasti, kakor poroča agencija Radio Nazionale, odločno dementirale to politično tolmačenje dogodka. Neki kmet je zagnal v angleškega knzula kamen, katerega je spremljal prefekt albanske policije, kamen po pomoti.

Vprašanje spoštovanja pogodb

Kaj pravi rimska «Tribuna»

RIM, 15. Današnja «Tribuna» razpravlja v svojem uvodnem članku o vprašanju spoštovanja pogodb, ki predstavljajo popisanju francoskih listov o priliki poseta romunskega zunanjega ministra v Parizu osnovno načelo in geslo francoske zunanje politike in politike Male antante. «To geslo,» vzklika po na kratko omenjenem uvodu članka rimskega lista, «je zares lepo, a samo po sebi ne zadostuje, marveč je treba, da se tudi v resnici izvaja.

«Vzemimo,» pravi rimski list, «na primer Albanijo. Za neodvisnost Albanije so na videz res jamčile pogodbe, toda v resnici je bila vedno ogrožena s strani sosedov, predvsem pa Jugoslavije potom patentiranega sistema neprestanih vstaj. Tiranska pogodba, ki je povzročila toliko hrupa, predstavlja garancijo za albansko neodvisnost, to je za spoštovanje pogodb; saj je bila ta garancija kategorično in javno obljubljena od Italije, edine velike države, ki je neposredno zainteresirana za mir na Jadranu, kajti ta mir je tudi njen mir. Grožnja kršenja gesla o spoštovanju pogodb je tedaj obstojala, če je sploh obstojala, na strani neke države, ki je članica Male antante in zaveznica Francije, dočim je bila Italija, ki je to geslo spet resno in konkretno vzpostavila.

«Oglejmo si,» nadaljuje «Tribuna», «odnošaje in funkcije Male antante. Jugoslavija, ki je članica Male antante, ne ratificira nettunskih dogovorov, ki tvorijo dodatek k dogovorom z Italijo glede ureditve jadranskega vprašanja. Jugoslavija nastopa hladno napram Grčiji, ki odklanja njene posebne zahteve glede Soluna. Jugoslavija izrablja macedonske vstaje ter postavlja Bolgarijo pred alternativo, da sprejme neenaki boj ali pa se ji docela podvrže. Prvo in drugo je v nasprotju s pogodbami, ki določajo, da je Solun grški, Bolgarija pa neodvisna država. Čeprav jo pretresajo notranje krize, se Jugoslavija oborožuje in javno proglaša svoj politični načrt o slovanski ekspanziji od Jadranskega do Egejskega in Črnega morja. Mar se more imenovati ta politika, ki ni nikdar naletela na resen odpor v Franciji, politika spoštovanja pogodb osnovnega načela Male antante?»

Nato dokazuje člankar, da je baš Mussolinijeva politika prežeta od spoštovanja pogodb, kar sta izjavila tudi grški in romunski zunanji minister, ki sta priznala miroljubni značaj tiranske pogodbe, ter pravi, da ponavlja vse to ne morda radi vzbujanja sumničenj, ampak spričo želje, da bi se ta sumničenja odstranila in da bi se v mednarodnih odnošajih dosegel vsaj minimum poštenosti in jasnosti.

«Vse balkanske države,» zaključuje rimski list, «so potrebne notranje stabilizacije, katero pa lahko dosežejo edino le s preudarno politiko. Dogodki poslednjih dni dokazujejo, da je še najbolj potrebna Jugoslavija. Mi se zanašamo na to, da bo podaljšanje odpovednega roka prijateljske pogodbe z Italijo za dobo 6 mesecev obrodilo dobre sadove in da postane geslo spoštovanja pogodb dejstvo. Da se pa to in druga gesla uresničijo, je neobhodno potrebno, da si neka velika država ne prisvaja vloge varuha, za katerega hrbtom neka balkanska država lahko nemoteno deluje s svojo nemirno in požrešno politiko.»

Španija se bo znova včlanila v Družbo narodov?

ŽENEVA, 15. V poslednjih dneh so pričeli tukajšnji politični in diplomatični krogi govoriti o ponovnem včlanjenju Španije v Družbo narodov. Dasi tajništvo Družbe narodov teh govoric doslej še ni niti potrdilo niti dementiralo, se omenjeni krogi vedno bolj zavzemajo zanje in napovedujejo, da Španija še pred 8. septembra tega leta vstopi na novo kot članica Družbe narodov.

Italijansko-ameriška pogajanja

za sklenitev arbitražne pogodbe

NEW-YORK, 14. Italijanski poslanik v Washingtonu De Martino je dobil iz Rima naročilo, naj prične razgovore s predstavniki vlade Zedinjenih držav, kateri se naj bi zaključili s sklenitvijo arbitražne pogodbe. Pogajanja se bodo pričela v bližnjih dneh. Sklepajoč po tozadevnih predhodnih razgovorih, ki jih je italijanski poslanik deloma že pričel, je ameriška vlada z veseljem sprejela italijansko ponudbo.

Pred sporazumom med radikali in demokrati?

Dr. Korošec bodoči notranji minister?

BEOGRAD, 15. Po včerajšnji odklonitvi demokratskih pogojev s strani radikalskega kluba je potekel ves današnji dan v precejšnji nervoznosti. Demokratski klub je imel sejo, na kateri je Davidović podal poročilo o svojih razgovorih z Vukičevićem ter posebej poudarjal, da je radikalski klub docela odklonil zahtevo po notranjem ministrstvu. Klub je brez debate sprejel poročilo Davidovića na znanje in mu je s tem izrazil zaupanje. Takoj po seji je odšel Davidović v ministrsko sobo narodne skupščine, kjer ga je pričakoval Vukičević ter mu sporočil sklep kluba, da vztraja pri svoji zahtevi po notranjem ministrstvu z dostavkom, da odklanja vsako odgovornost za nadaljni razvoj dogodkov. Splošno se je sodilo, da so pogajanja med radikali in demokrati s tem že definitivno zaključena.

Po sestanku z Vukičevićem je imel Davidović v predsedništvu demokratskega kluba konferenco s demokratskimi ministri, nato pa se je udeležil seje izvrševalnega odbora demokratske unije, na kateri je poročal o seji demokratskega kluba. V političnih krogih so se v tem času nenadoma razširile vesti, da Vukičević še ne misli popustiti, marveč da išče nove rešitve, ki bi omogočila kompromis med radikali in demokrati. Rešitev problema naj bi obstojala v tem, da bi zasedla notranje ministrstvo nevtralna osebnost, radikali in demokrati pa bi dobili pri notranjem ministrstvu po enega državnega podtajnika. Tem večja je bila senzacija, ko se je izvedelo, da namerava Vukičević postaviti na mesto notranjega ministra dr.ja Korošca. Novinarjem, ki so ga ob njegovem odhodu iz vladnega predsedništva navalili s tozadevnimi vprašanji, se je skušal spočetka izogniti in jim je enostavno dejal: «Dr. Korošec je bil že prej dober minister, pa bi lahko bil tudi sedaj.» Ko so ga vprašali, ali pomeni to, da je dr. Korošec že določen za notranjega ministra, je končno dejal: «Seveda», ter odšel domov.

Tekom popoldneva se je ponovno sestal z Davidovićem, kateremu je oficielno sporočil svoj predlog. Povodm tega je sklical Davidović za jutri ob 17. uri sejo demokratskega kluba. Na zahtevo nekaterih radikalskih poslancev je tudi Vukičević sklical sejo svojega kluba, in sicer za jutri ob 10. uri. Ob 19. uri je odšel Vukičević na dvor ter poročal kralju o položaju. Nato se je ponovno vrnil v vladno predsedništvo, kjer se je po daljši konferenci z radikalskimi ministri še enkrat sestal z dr.jem Korošcem.

Lord Asquith umrl

LONDON, 15. Bivši ministrski predsednik liberalec lord Asquith je umrl davi v svoji vili v Oksfordu. 76-letni politik je trpel že dalj časa na srčni napaki, v poslednjih dneh pa si je nakopal še vnetje sapnika, kateremu je tudi podlegel.

Iz vsega sveta in posebno še iz britanskega imperija dohajajo pokojnikovim bližnjim sorodnikom sožalne brzojavke. Kot izgleda, bo pogreb velikega angleškega politika veličasten in bo pri tem kralja Jurija V. zastopal kak princ po krvi.

Za nevtralizacijo Avstrije

Izjava češkega diplomata

PRAGA, 15. Tukajšnji list «Narodna Politika» je priobčil izjave bivšega češkoslovaškega poslanika pri Vatikanu dr. Borskyja glede načrta o nevtralizaciji Dunaja in Nižjega Avstrijskega. Na podlagi te nevtralizacije bi postal Dunaj sedež Družbe narodov. Po omenjenem načrtu bi se vsi ostali deli Avstrije priključili k Nemčiji. Za enkrat je ta načrt pač težko izvedljiv, saj je znano, da se Francija, Italija, Jugoslavija in Češkoslovaška še vedno upirajo priključitvi Avstrije odnosno njenih delov k Nemčiji in bi v to vsaj v doglednem času tudi ne privolile.

Dr. Borsky pravi s svoje strani, da bi se dalo vprašanje nevtralizacije Dunaja in Nižjega Avstrijskega odnosno vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji rešiti za enkrat na ta način, da bi se proglasila vsa Avstrija za ozemlje Družbe narodov ter bi se na tak način v celoti nevtralizirala, toda le za dobo 20 let. Po preteku tega razdobja pa bi se že videlo, če je Avstriji res treba, da se priključi k Nemčiji ali ne. O tem bi seveda morale odločati Družba narodov in velesile.

Dr. Seipel odpotoval iz Prage

PRAGA, 15. Danes je odpotoval iz Prage avstrijski kancelar dr. Seipel.

Viharji in nesreče

Neurje na Tirenskem morju — Slabo vreme na Siciliji

LIVORNO, 15. Iz Talamone-a poročajo, da se je v bližini obale potopila jadrenica «Anna Maria» iz Portaferraia, ki se je dolgo časa brezupno borila proti silovitemu viharju, ki divja na morju. Jadrenica je bila natovorjena s slamo. Posadka, ki so jo tvorili kapetan in nekaj mož, se je rešila v čoln in je vsa izmučena radi boja z elementi priveslala v Talamone.

RIM, 15. Iz Messine poročajo, da je zadnji silni vihar, ki je divjal nad mestom in okolico, porušil štiri hiše in je nekatere druge tako zmajal v temeljih, da se ne bodo mogle več dolgo držati. Dež je tekom viharja ulival kakor iz škafa in kmalu so bile vse ulice poplavljene.

Opustošenja na Norveškem

OSLO, 14. Neurje zadnjih dni je zahtevalo nad 20 človeških življenj. Kakšnih sto oseb je bilo ranjenih. Več sto glav živine je poginilo. Okrog 200 zgradb je vihar zrušil.

Poplave na Ruskem

MOSKVA, 14. Nižji del mesta Kjančeva je poplavljen. Potoki in hudourniki, ki prihajajo iz gor, so prestopili bregove. Voda je poplavila kakšnih deset vasi. Mnogo hiš se je zrušilo. Poročila iz prizadetih krajev govore tudi o človeških žrtvah.

DNEVNE VESTI

Zemljiški in hišni davek

v ajdovskem okraju

Pišejo nam:

V času, ko goriški Mont kot novi naš davčni izterjevalec razpošilja davčne plačilnice za leto 1928, bo zanimala javnost davčna alikvota, to je odstotna mera v razmerju s čistim katastralnim donosom. V njej je obsežen državni davek z deželnimi in občinskimi dokladami. Ker so pa državni davki in deželne doklade v vseh občinah enaki, se v alikvotnih razlikah zrcali kritje občinskih proračunov in nam torej davčna alikvota daje merilo za presojo občinskih financ. Državni hišni kakor tudi zemljiški davek znaša letos 7.5% donosa, deželne doklade na zemljišča 29.57%, na hiše pa 9.91%, dočim bi znašale povprečne občinske doklade na Vipavskem pri zemljiščih 25.57%, pri stavbah pa 7.45%. V naslednjem podajam celokupno alikvoto za posamezne davčne občine, spadajoče pod ajdovsko izterjevalnico, okrajšano na tri decimalke.

Davčna občina	Hiš. dav.	Zem. dav.
Ajdovščina	23.220%	49.276%
Col	23.087%	48.533%
Črniče	25.141%	65.046%
Dol-Otlica	23.128%	48.679%
Gabrje	25.534%	67.293%
Gojače	25.701%	69.281%
Kamnje	25.256%	65.912%
Lokavec	25.388%	67.294%
Rihemberk	26.333%	74.708%
Skrilje	25.684%	69.266%
Sv. Križ	25.309%	66.270%
Šmarje	25.405%	66.332%
Šturje	23.132%	48.918%
Ustje	24.385%	58.767%
Vrtovin	25.662%	69.224%
Velike-Žablje	25.527%	68.513%

Povprečni hišni davek je torej pri nas 24.75%, srednji zemljiški davek pa 62.70%; prvi je v vseh občinah skoraj enak, pri drugem pa se kažejo velike razlike, ki gredo od najmanjšega 48.679% na Dol-Otlici, do največjega 74.708% v Rihemberku.

Poznanje davčne alikvote pri nepremičninah ima predvsem svojo praktično vrednost. Na stotine in stotine slučajev je, ko imajo kupovalci vračati prodajalcem plačani davek za nazaj. Koliko sitnosti in težav je, da se med prizadetimi dožene pravično povračilo! In vendar ga ni tako težko dognati; treba je le poznati katastralni donos na podlagi katastralnega izpiska (nekdanje posestne pole) in pa davčno alikvoto dotičnega leta. Davčna alikvota je natisnjena na zadnji strani vsake izterjevalniške plačilnice, katastralni izpis je pa dandanes postal že tako vsakdanja in prepotrebna listina, da bi si jo moral že davno nabaviti vsak posestnik.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu

dne 14. februarja 1928.

Rojeni: 11;
mrtvi: 11;
poroke: 4.

Jules Verne

G. Fr. Bevk nam je v nedeljski «Edinosti» napisal nekaj o slavnem potopiscu in romanopiscu Jules Verne-ju. Morda bi koga zanimalo o tem možu še nekoliko podatkov, ki tam niso bili omenjeni.

Najbolj nas mora zanimati to, da Jules Verne ni Francoz, ampak — Poljak. Sicer Francozi tega še nočejo priznati, razna dokazovanja nam pa o tem skoro neoporečeno govore. Ravno letos, ko praznujemo stoletnico njegovega rojstva, so poljski časopisi prinesli nove dokaze o njegovem poljskem izvoru. Najbolj zanimiva je v tem oziru bila krakovska «Nova Reforma». Po njej je poročal tudi «Neues Wiener Journal» z dne 29. 1. 28. Celo amerikansko časopisje z gotovostjo trdi, da je Jules Verne Poljak.

Po teh podatkih je ime Jules Verne psevdonim Poljaka Juliusza Olszewicza, ki je bil rojen ne v Nantesu ob reki Loiare na Francoskem, ampak v mestecu Plock (severozahodno od Varšave). Imel je štiri brate in tri sestre. Dva njegova brata sta dosegla visoko starost — 101 leto, oziroma 104 leta — in sta bila daleč okoli znana. Zadnji njegov brat Izidor je umrl l. 1902. Jules Verne je bil dokaj mlajši od svojih bratov; po raznih domačih prepirih je zapustil dom in je čez Varšavo, Dunaj in Trst prišel v Rim — brez vinarja v žepu. Bistri 18-letni dečko si je znal hitro pomagati. Stopil je v stik s Poljaki v Rimu, posebno z mons. Semenenko, ki se je zavzel zanj in ga izšolal. Vernejeva korespondenca z duhovnikom Semenkom je ohranjena in dokazuje, da je bil Jules Verne res v Rimu. In še nekaj bolj važnega dokazuje: da je bil Jules Verne res zmožen poljskega jezika tudi v pisavi! — Po raznih ovinkih je Verne — takrat še Olszewicz — prišel v Pariz in dobil službo na borzi, ki jo je pa kmalu zamenjal s peresom. Pretrgal je vse vezi z domom, odkoder je dobival le pisma polna graje radi svojih pustolovščin, in si nadel ime Verne, kar je prestava njegovega poljskega imena. («Verne» pomeni jelšo, poljsko «olcha».) Pravijo tudi, da je ohranjen akt cesarja Napoleona III., ki je dovolil, da se Poljak Juliusz Olszewicz sme imenovati Verne in mu podelil plemenitaški naslov. — V veliki enciklopediji «The World - Almanach» dobimo pod označbo Jules Verne pripisano: Jules Olszewicz, rojen 8. 2. 1828. — Pristojnost in domovinsko pravico mu je mesto Nantes podelilo šele, ko je dosegel s svojimi čudovitimi zgodbami že precejšnjo slavo. Škoda, da je arhiv tega mesta ob požaru hiše ves zgorel. Ta arhiv bi nam gotovo razodel skrivnost Vernerjevega izvora.

Ako se Poljakom posreči dokazati, da je Jules Verne res njihov rojak, bo to že drugi Poljak, ki je postal drugoroden pisatelj, kajti

angleški pisatelj Josip Conrad je bil Poljak Josip Korzeniowski.

G. Bevk je naštel veliko premalo Vernerievih del, ki so poslovenjena. Poslovenjen je «Kapitan Hateras», Moh. družba je že po vojni izdala «Carskega sla». V «Slovencu» je kot podlistek izhajal in pozneje v založbi Ljudske knjižnice izšel roman «Otroka kapitana Granta». Ta roman je nadaljevanje romana «Skrivnostni otok», ki ga je pa v slovenskem prevodu oskrbela in podala svojim čitateljem «Edinost». Tudi njegov prvi spes «Pet tednov v zrakoplovu» je poslovenjen že davno. Še kot mladi študentje smo se kar trgali za to knjigo. — Rad se pa pridružujem Bevkovi želji, naj bi naši prevajalci mesto raznih malovrednih stvari raje prevajali Verneja, ki to v polni meri zasluži. Za list sam bi bila dobra prestava njegovih del naravnost največja reklama. J. S—č.

---

2. ŠTEV «NAŠEGA GLASA»

je izšla in prinaša sledečo vsebino:

Fr. Bevk: Skrinja s srebrniki; Fr. Magajna: Kresnice; Slavko Slavec: Tičarjev Tone; Janko Samec: V vinskem hramu (pesem); R. Dohmel-Fr. Bevk: Potočnice v kovačnici (pesem); K. Jerôme: Dogodek v gostilni ob Temzi; Ive Mihovilović: Kraško ptiče (pesem).

Kotiček za otroke: Ferdo Plemič: Kako da niso odrli Bufija na meh? in več krajših stvari.

Pouk in vzgoja: J. B.: Kultura in potrebe; Lavo Čermelj: Makrokozmos in mikrokozmos; Amundsen na južnem tečaju; Iz dežele nemirov; A. Š.: Prvi prebivalci naše dežele; Gizela Majeva: O snubljenju; Ciril Drekonja: Janez Laharnar; Josip Bregant: Vpliv alkohola na otroka.

Listek: Letni časi in zdravje; Odlomki iz književnosti; Knjige in revije; Naše slike; Brstje; Drobiž; Smešnice in uganke.

Slike: Bernard Strozzi: Kuharica; Albert Sirk: Portret gosp. H., Kraške bajte, Kanal; Franc Mirt: Solnčni zahod.

«Naš glas» izhaja v Trstu in se naroča na naslov: «Naš glas», Casella postale 348, Trieste. — Letno stane 15 lir.

Žitni trg.

Cene pšenice so pri čvrsti tendenci za spoznanje višje. Domača pšenica neizpremenjena. Oves sledi tendenci pšenice in je ravnotako čvrst. Navadno blago stane L 113-115 vagon Trst. Povpraševanje minimalno. Koruza napreduje v soglasju z inozemskimi in notranjeitalijanskimi tržišči. S strani podeželske trgovine ni beležiti nikakih novosti. Neprestani dohodi romunske koruze vplivajo na tendenco pomirjevalno. Tržiški trgovci zahtevajo sicer visoke cene, toda ako se pojavi resen kupec, so pripravljeni svoje zahteve znižati. Zadnje ponudbe na tržaškem trgu se glase na L. 94—94.50 rinfuza vagon Trst. Ponudbe so pa tudi v ceni višje, toda konsumne akceptira rad. Cena romunske koruze za pomladanske mesece je nominalna. Povpraševanja nobenega. Oživela je kupčija za poletne mesece. Trguje se po večini le argentinska koruza, po kateri se pa pri nas radi navajenosti na romunsko blago le malo povprašuje. Cene za junij, julij, avgust se gibljejo na bazi L. 84—85 franko vagon Trst. Krušna moka je pri L. 175—176 franko podeželska postaja ali Trst neizpremenjena. Konsum je običajen.

Iz tržaškega življenja

Žalosten konec jugoslovenskega pomorščaka

Na tragičen način je predpreteklo noč izgubil življenje 38letni Nikolaj Surišić, rodom iz Vrgada v Dalmaciji, kurjač na jugoslovenskem parniku «Split», zasidranem ob pomolu št. 2 v prosti luki V. E. III. Okoli 24. ure se je Surišić hotel podati po nekem opravku na kopno. Ko je šel čez ozek, neograjen mostič, ki je vezal parnik s pomolom, je izgubil ravnotežje, padel v morje ter izginil pod vodo. Pomorščaki na krovu, ki so to zapazili, so takoj vrgli v morje par rešilnih pasov in vrvi, a zaman; Surišić se ni več prikazal na površje. Končno so pomorščaki skočili v čoln ter preiskali morje vsenaokoli; z drogi in kavlji so skušali doseči utopljenca, toda njihovo prizadevanje je bilo brezuspešno. Ker do jutra truplo ni prišlo na površje, je poveljnik parnika naprosil pristaniško poveljništvo, da je poslalo na lice mesta potapljača, ki je končno našel truplo nesrečnega pomorščaka, ki je tičalo pod parnikovim trebuhom. Po oblastvenem izvidu so mrtveca prepeljali v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Slaba kupčija trgovskega potnika.

Trgovski potniki so navadno prebrisani ljudje, pa vendar so med njimi tudi možje, ki se dajo brez posebnih težkoč ugnati v kozji rog. Med te spada brez dvoma trgovski potnik Natale Marcolin iz Trevisa. Predsinočnjim je mož, ki je prišel te dni po svojih opravkih v naše mesto, čakal na trgu Libertà na tramvaj, ko se mu približa neki moški, ki se mu predstavi za trgovca Karla Cirelli, stanujočega v ulici Ginnastica, ter mu ponudi dobro kupčijo. Dejal je, da ima na pošti zavoj volnenega blaga za obleke, ki mu ga proda po izredno ugodni ceni. Toda, ker mu je bilo blago odposlano po povzetju, mora plačati znesek 850 lir, ki ga pa nima; manjka mu 400 lir. Mož je znal tako govoriti, da je naposled pregovoril Marcolina, da je pristal na kupčijo ter mu izročil znesek 400 lir. Nato ga je pretvezni trgovec naprosil, naj ga počaka v bližnji kavarni, češ da gre dvignit blago na pošto in da se kmalu vrne.

Marcolin je čakal in čakal, toda pretveznega trgovca ni bilo od nikoder na spregled. Končno je mož zasumil, da je šel na limanice sleparju; o tem se je prepričal kmalu potem, ko se je podal v ulico Ginnastica in tam povprašal po Cirelliju. Pretvezni trgovec je bil na naslovu, ki ga je navedel Marcolinu, popolnoma neznan.

Po tej žalostni ugotovitvi je naivnemu trgovskemu potniku preostala le skromna tolažba, da je javil dogodek policiji.

Razne nezgode.

V spremstvu matere je včeraj popoldne prišel iskat pomoči v mestno bolnišnico 15-letni Dušan Glavina, stanujoč v Lonjerju št. 98; bil je ranjen od revolverjeve krogle na levi roki. Fant je povedal, da je okoli 14. ure našel v skednju svojega bratranca Frana Glavine, kateremu je pomagal nabirati semena, star, zarjavel revolver, ki ga je seveda začel ogledovati z velikim zanimanjem. Pri tem pa ni ravnal dovolj previdno, kakor bi bil moral, kajti zdajci se je revolver, ki je bil nabasan, sprožil, in krogla se je zapičila Dušanu v dlan. Ko je dobil potrebno pomoč, je bil fant prepuščen domači oskrbi. Ozdravil bo v dveh tednih.

Ker so v skednju prenočevali prosjaki in tujci popotniki, je verjetno — in tako meni tudi Fran Glavina — da je revolver izgubil ali pozabil kdo izmed njih. Orožje je bilo izročeno lonjerskemu poljskemu čuvaju Alojziju Gombaču.

— V šiodenjskih plavžih se je včeraj opoldne ponesrečil 31-letni delavec Teodor Jacomini, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni zg. št. 128. Med delom pri žrjavu za razkladanje premoga je prišel z levo nogo med zobata kolesa stroja, ki so mu zmečkala 12 cm dolgo in precej globoko rano na meči pod kolenom. Po prvi pomoči, ki jo je dobil v rešilnem oddelku podjetja, je bil ponesrečenec prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 10 dni.

— Med delom v pomorski mehanični delavnici pri Sv. Soboti je 62-letnemu delavcu Ivanu Cavio, včeraj predpoldne hipoma postalo slabo; zgrudil se je na tla in obležal nezavesten. Tovariši so mu takoj priskočili na pomoč in ga skušali obuditi k zavesti, a zaman. Naposled je bil poklican na lice mesta zdravnik rešilne postaje, ki pa je zamogel samo ugotoviti, da je ubogi starček že izdihnil; zadela ga je srčna kap.

Izpred sodišča

Kradel je.

Neki Josip Conti se je moral včeraj zagovarjati pred goriškim sodiščem, ker je bil obdolžen, da je vdri ponoči v stanovanje nekega Mihaela Pampanindja v Tolminu ter mu odnesel uro, suknjo njegove žene, vredno 250 lir, in več drugih predmetov. Pri tatvini ga je zasledil neki Jožef Jelinčič iz Dola, ko se je zvečer okrog 11. ure vračal domov.

Sodišče je obsodilo Conti-ja na eno leto zapora.

Obdolžen goljufije itd.

Svoj čas smo že pisali o nekem Avgustu Martinuzziju, starem 25 let, iz Gorice, ki je najel v Gorici avtomobil in nekega Slaka ter se z njim — po opravilih kot je trdil on — odpeljal proti Trenti. Med potjo so se ustavili v Bovcu, kjer so se prav dobro najedli. Ko pa je bilo treba plačati, je Martinuzzi obljubil, da bo poravnal dolg na svojem povratku. Ko pa so prišli v Trento, je Martinuzzi kratkomalo izginil, ne da bi plačal avto in ne da bi se več pokazal. Šofer in Slak sta se morala odpeljati lepo nazaj. Končno so Martinuzzija prijeli v bližini jugoslovenske meje ter našli pri njem še 250 ruskih rubljev. Bil je nato prepeljan pred goriško preturo, kjer je bil obtožen radi goljufije in radi nameravanega bega iz države čez državno mejo; dobil je 8 mesecev, 15 dni ter 325 lir kazni. Proti tej razsodbi pa se je pritožil na prizivno sodišče, trdeč: «Pustimo tisto glede goljufije, ker imam slabo preteklost za seboj, toda čez mejo nisem imel namena iti!» Sodišče mu je včeraj kazen znižalo na 6 mesecev in 3 dni zapora ter na 157 lir globe. Martinuzzi je sploh znan glede svojih originalnih in dobro premišljenih goljufij.

Ker se ni predstavil krajevnim oblastvom

Neki Ivan Bajec iz Vrtovina je imel tako smolo, da se ni predstavil krajevnim oblastvom, kljub temu, da mu je bilo to ukazano. Zato je bil od pretorja obsojen na 1 mesec in 20 dni zapora. Prizval se je na priz. sodišče, pa ni nič pomagalo.

Dva lekarnarja iz Idrije na prizivnem sodišču v Gorici

Lavra Calzigno, starega 55 let, ter sina Petra Calzigno je idrijski pretor obsodil svojčas prvega na 300 lir globe, drugega pa na 600 lir, ker sta prodajala zdravila dražje kot je določal ceník, vrh tega še radi tega, ker cenika nista imela v lekarni javno razobešenega, kot zahtevajo predpisi. Zdravila sta prodaja dvema finančnima stražnikoma. Proti tej razsodbi pretorja sta se zglasila k prizivu, trdeč, da so se ravno nekaj dni prej menjale cene in jih zato nista mogla tako hitro praktično tudi vpeljati. Njun zagovornik je dalje časa govoril in jih kazal kot dobra in zvesta Italijana, ki sta prišla daleč iz Italije izvrševat v Idrijo svoj lekarniški posel, katerega izvrševanje v tem kraju pač ni lahko. Sodišče je nato spremenilo prvo razsodbo in očeta Lavra Calzigno oprostilo, sinu Petru pa zmanjšalo kazen na 500 lir ter mu dovolilo, da se ne zapiše v kazenski list.

RENČE

Poteštat odlikovan z zlato svetinjo

Na slovesen način je bila te dni izročena našemu poteštatu Viktorju Graziani-ju zlata svetinja.

ŠKRBINA

Smrtna kosa.

Preteklo je že precej časa, da se mi Škrbinci nismo v «Edinosti» zglasili. Težko nam je, ko nimamo veselih novic. Z žalostjo naznanjamo izgubo našega sovaščana Franca Lujina, kateri je bil dolgo vrsto let občinski odbornik občine Škrbine, po poklicu pa kovaški mojster in posestnik. Bil je zasluženi mož, človek vedre narave, in je bil med svojimi občinarji splošno priljubljen. Težko bodo pogrešale izgubo dragega nam pokojnika tudi bližnje in oddaljenejše vasi, kajti v izvrševanju svoje obrti jih je vedno zadovoljil. Pokojnika je zadela srčna kap in to ravno na poti v Roče pri Idriji ob Bači, dne 5. t. m., ko se je bil namenil, da obišče sorodnike svoje žene. — Lahka mu bodi zemljica tolminska! Vaščan.

LADRA PRI KOBARIDU

O Ivanu Pintarju, pri čigar bratu so našli večjo množino vojaškega blaga.

Zadnjič je bilo v «Edinosti» kratko poročilo o tem, kako so pri iskanju nekega Ivana Pintarja, za katerega se zanimajo oblasti, zasledili pri bratu omenjenega večjo množino vojaškega blaga. V današnjem dopisu podajamo nekaj podrobnejših poročil o preteklosti Ivana Pintarja. V letu 1926, meseca septembra, sta bili ukradeni v Jugoslaviji dve kobili in utihotapljeni čez mejo ter odvedeni na trg v Cedad. Tukaj jih je hotel Ivan Pintar, ki je bil — tat, v družbi nekega drugega prodati. In je to tudi storil. Vendar pa sta gospodarja ukradenih kobil prišla takoj za njima, izsledila kobili ter tudi tatova. Ivan Pintar je bil aretiran in odveden v zapor. Po dveh mesecih je bil izpuščen na svobodo. Vršila se je nato 7. julija 1927 obravnava proti njemu, katere se Ivan Pintar, ki se je Bog ve kje skrival, ni udeležil. Zato je bil obsojen v kontumaciji na 2 leti in 7 dni zapora ter na 2000 lir globe. Pintarja pa ni bilo od nikoder. Šele nekoliko dni pred božičem se je pokazal v vasi in prišel včasih na dom, vendar pa se je držal v svojem skrivališču, da ga ni bilo kaj videti. Ko je pa prišel od sodišča malog orožnikom, da ga aretirajo, je znova izginil, da ni bilo ne duha ne sluha po njem. Dan za dnem se ga iskali orožniki po vasi, povpraševali ljudi, ali je doma, ali se ga videli, toda nihče ni vedel kaj gotovega povedati. Ko je ptiček videl, da mu huda prede, jo je najbrž popihal na varno. In tako je prišlo do tega, da so orožniki napravili preiskavo v hiši Pintarjevega brata ter v njegovem gospodarskem poslopju našli to, kar smo zgoraj omenili.

S TOLMINSKEGA

Konec divjega prašiča

Divji prašič, ki je pred kratkim strašil okoli volčanskih Rutov, se je zadnje dni priklatil v Kamenco pri Volčah.

Ko so zvedeli tolminski lovci, da je ta nepridiprav tam, so se mu potili trije najboljši lovci Ahame, Laurin in Gurin, da ga «upihnejo». Po kratkem boju je mrjasec podlegel. Na lice mesta došli živinozdravnik je dognal, da je meso užitno in okusno, nakar so ga razsekali in slabše kose razdelili med občinske reveže, a iz boljših kosov napravili pri «Podšolarju» velik lovski večer.

IZPOD ČAVNA.

Ovčjereja.

Po vojni sta se smer in način našega gospodarstva zaobrnila. Predvojnih trgov ni možno dosti upoštevati, deloma pa sploh nič. Glavni naš pridelek — vino — pa je izgubil svoj trg. Moderna tehnika in industrija zahtevala zopet v gotovi meri preustroja in več strokovne izobrazbe v poljedelstvu. Prešli smo takorekoč ne samo na druge trge s svojim gospodarstvom in v modernejše proizvajanje, marveč popoln. na drugačno osnovo in plat vsega gospodarstva. Ni čuda tedaj, da je naše gospodarstvo zašlo v težko krizo, ki zahteva temeljite preosnove.

Treba je pred vsem iskati čim izdatneje novih virov dohodkov. Če ne gre posamezniku, pa skupno na delo. Obupati ne, če ne gre vse po starem, zanašati se moramo na svojo moč.

Obrnimo pa tja do Svete Marije. To so pusti, skaloviti in goli pašniki. Ali se ti pašniki izkoriščajo v kak namen? Zapuščeni so popolnoma in nihče ne misli na to, da bi se na kak način dali izrabiti. Ali bi se dala lahko uvesti tu ovčjereja? Vzdrževanje bi ne stalo dosti, zato bi se gotovo izplačalo. Po teh pašnikih se more pasti leto in zimo do 150 ovac. Izkušnja bi kmalu pokazala, katero število bi bilo najbolj primerno in kako bi bolje uspevala ta vrsta živinoreje. Zadostovala bi dva pastirja, ki bi lahko vse oskrbovala, in to bi bili tudi glavni stroški. Ker v tem kraju zima nikoli ni ostra, in kar je glavno, ne traja, ostanejo ovce lahko vse leto na prostem. To tem živalim tudi prilega, izjemo bi delali le izredno mrzli dnevi, v katerih je navadno treba ovcam vreči nekaj mrve. Za take dneve bi zadostovala navadna staja. V zimskem času bi se pasle ovce nižje prav nad vasmi in tudi po travnikih, ker ne povzročajo škode, v poletnem času pa višje po rebrih Čavna in Kuclja.

Ker davek na ovce ni visok, bi se brez dvoma izplačalo držati ovčjerejo. Olajšala bi vsaj nekoliko bedo nekaterim revnim družinam. Dobiček bi gotovo odgovarjal umnemu postopanju ter bi znatno pripomogel k ozdravljenju našega gospodarstva. Najbolj uspešna ovčjereja bi bila zadružna in bi se raztezala na vse one vasi nahajajoče se v tem pasu. Priporočala bi se predvsem jezerska in bergamaška pasma.

Marsikomu se bo zdela ovčjereja nespametna in nadležna, toda ni tako dolgočasna reč. Ovce so rodijo po vseh manj rodovitnih krajih Italije. Ker je tudi pomen vinoreje v naših krajih znatno padel, ne bo odveč če se vpelje ta panoga živinoreje, ki bi bila le dodatek k celokupnemu gospodarstvu in bi poglobila izrabljanje vseh virov dohodkov.

Reška pokrajina

ZAGORJE

Za primerjavo s sedanjimi razmerami podamo kratko sliko, kako je bilo pri nas pred okrog 40 leti.

Zagorje je štelo 114 hiš in 660 prebivalcev, Drskovče 26 hiš in 127 prebivalcev, Parje 21 hiš in 125 prebivalcev, Rateževobrdo 14 hiš in 103 preb. in Tabor 10 hiš z 52 prebivalci. To je bila šolska občina. Občina (politična) je štela štiri vasi: Zagorje, Drskovče, Parje in Tabor. Rateževo brdo je bila občina sama zase. Otroci niso bili prisiljeni obiskovati zagorske šole, ker so bili oddaljeni čez uro hoda. Vendar so se nekateri prostovoljno tako daleč trudili.

Ljudstvo se je bavilo s poljedelstvom in živinorejo. Izdaten zaslužek je dajal gozd posebno v zimskem in jesenskem času. Gozd je preživljal mnogo ljudi, ki bi se sicer ne bili mogli preživeti, ker na polju se ni toliko pridelalo, da bi bilo zadostovalo domačim potrebam za celo leto. Ljudstvo ni ostajalo celo leto doma. Mnogo mladeničev in mož je šlo pozimi na Hrvaško — v les. Bilo je srednje materialno stanje: ne posebnega bogastva, niti velike revščine. Obrti ni bilo. V celi občini je bil le en mlin in ena žaga na vodo.

Največ so sejali pšenice in ječmena, vendar niso pridelali toliko, da bi bili krili domačo potrebo. Tudi proso in fižol so gojili, čeravno malo. Koruze niso poznali. Rž so sejali le premožnejši kmetje le malo za domač kruh. Obilo so gojili krompirja, ki so ga nekateri izvažali v Reko, Trst in Gorico, enako tudi sočivja.

Ljudstvo je živelo zmerno, bilo je pridno, delavno in gostoljubno, kakor je še dandanes. Naj je bil mladenič ali možak, vsak je gledal, da je kaj prislužil. Njegova hrana je bila: krompir, fižol, zelje, a privoščilo si je tudi močnatih jedi iz domače pšenične moke, kupovali so koruzno moko in riž. Pijancev ni bilo in žganju se niso privadili.

Še danes se čuje hvaliti takratno domačo (podeželsko) pesmo — pšenične barve. Bila je zdrava, trdna živina in krave razmeroma jako dobre mlekarice. Še sedaj se dobi ta živina. Razen te so gojili tudi murcidarsko in istrsko belo pleme.

Šola je stara 85 let, šolsko poslopje je stalo 1800 gld. Duhovnija je iz l. 1722., ko je bila samostojna duhovnija prenešena s Tabora v Zagorje. Taborska duhovnija je bila ustanovljena pred l. 1683. Hude čase je imelo Zagorje l. 1836. in 1855., ko je razsajala kolera. V celi duhovniji je umrlo 125 ljudi, v Zagorju 84.

Bilo je v navadi, da so se ob jesenskih večerih zbirali stari in mladi na ognjiščih, kjer so preganjali dolge ure s pripovedovanjem. Stari so znali povedati zgodovino Taborskega gradu, kjer so se branili domačini pred Turkom. Enkrat da so ga celo pregnali s čebelami. V viharni noči, ko so se v gradu divje gostili in se razveseljevali, je treščilo v grad, ki je zgorel. Od tedanje polne žitnice, ki je tudi docela zgorela so se našla sežgana žitna zrna. Starejši so radi čita' na to znanje so bili ponosni.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

«Rižev dan»

Trgovska federacija za goriško pokrajino sporoča:

V nedeljo, dne 19. t. m. se bo po volji nacionalne vlade vršil «rižni dan», katerega namen je pokazati v pravi luči tako zelo higijenično in tečno hrano kot je riž.

Vsi trgovci pokrajine bodo morali v izložbah razstaviti vse vrste riža za ta dan, v vseh restavracijah, hotelih, krčmah in gostilnah se bodo morale pripraviti rižnate jedi.

Trgovska federacija priporoča vsem učlanjenim in neučlanjenim trgovcem, naj sploh propagirajo, da se bo konsum riža povečal.

Glas iz Vipavske doline.

V naši deželi je bilo marsikaj, česar ni več, a je potrebno, a je bilo marsikaj nepotrebnega in je ostalo. Pred vsem je to neka konservativnost in sebičnost, ki nas ne more zapustiti. Treba je vzajemnosti, pomagati si moramo drug drugemu. Premalo se poznamo, preveč nezaupnosti je med nami. Poderimo te plotove, pogiejmo si bolj v oči in spoznali se bomo, da smo kot člani ene same družine.

V naši deželi se ne pridela nič v taki meri, da bi se ne moglo konsumirati. Pred vsem tvori vinski pridelek oni važni del, ki popolnoma lahko zalaga celo deželo. Toda v kaki meri jo zalaga? Naši gostilničarji pri tem mnogo grešc. Oni gledajo nase in si škodijo, ker so starokopitni, na svoje sodeželane se ne ozrejo, čeprav vedo dobro, da povsod huda prede in morda še najhujše v vinorodnih krajih. Koliko bi se nam Vipavcem lahko pomagalo s tem, da bi se po gostilnah prodajal naš vipavec? Koliko vipavca, kraškega terana in istrskega vina se popije v gornjem delu dežele? Le pojdi, dragi prijatelj po Tolminskem, Kobariškem, Bovškem in drugod in videl boš, da vipavca malokje najdeš. Tam se točijo vsa druga vina, a našega dobrega vipavca mnogi gostilničarji pa niti ne poznajo. Žalostno je, da si znamo tako slabo pomagati.

Vi, ki ne točite našega domačega vina, nas puščate v obupu in bedi, da moramo sami prazniti sode, potapljati svojo bedo v vinu. Veliko odgovornost nosite na svojih plečih vsi gostilničarji, ki nimate v svojih kleteh naših domačih vin!

Sedaj kličemo prav resno tja gori do Predela: pomagajmo si vzajemno! Konsumirajmo najprej domače blago! Vi Tolminci, Kobaridci, Bovčani, Cerkljani, Idrijčani in drugi, točite naše vino, pijte našega vipavca, mi pa bomo jedli vaše maslo, vaš sir, vašo skuto, vaš krompir, če nam ga zmanjka, pili bomo vaše mleko in kar še imate.

Čigavo je kolo?

Nekateri delavci so na mirenski cesti našli v nekem jarku kolo. Izročili so ga kvesturi, katera ga je oddala uradu za najdene predmete na goriški občini. Lastnik kolesa ga lahko tam dvigne.

Aretirali so ga.

Goriška kvestura je aretirala 13. t. m. nekega Jakoba Demšarja, Jugoslovana, ker je iztrgal iz staregа, že zapadlega potnega lista, stran, vidimirano od ital. konzula v Ljubljani, ter jo prilepil na drug potni list.

Nesreče in nezgode

Neki G. Hvalič, star 41 let, iz Podgore, je moral potom Zelenega križa v goriško bolnišnico, ker se je pri delu v tovarni Brunner precej močno ranil v desno roko.

Istotako je moral v bolnišnico 17-letni Milan Jazbec iz Gorice, stanujoč v ulici Garibaldi.

Pri delu se je ranil.

V mestno bolnišnico je moral priti iskat pomoči neki Anton Klede, star 32 let, stanujoč v Solkanu. Pri delu se je ranil v levo očesno punčico ter si predrl roženico. Moral se bo zdraviti nad 35 dni.

Sklepi upravnega odbora goriške pokrajine iz seje dne 9. februarja 1928.

A) Zadeve, ki so se odobrile brezpogojno

Ledine, Srpenica: Zmanjšanje davka na živino.

Biljana, Avče, Opatjesclo: Družinski davek za leto 1928.

Biljana. Deskle: Davek na obrt in prekupčijo za leto 1928.

Gorica: Pravilnik za občinsko ledenico.

Pokrajinska uprava: Poskus dosege za vzdrževalnine v norišnici za bolnike: Alojzija Čermeka iz Sv. Križa, Virginije Zorzut-Cecot iz Krmina, Josipa Ušaja iz Oseka in Antona Rijavca.

Vrtovin, Črniče, Kamnje: Davek na obrt in pristojbine na patente.

Gorica: Pravilnik za klavnico.

Pokrajinska uprava: Goriško športno igrišče. Prispevek dežele.

Gorica: Komisija za ureditev trgovine. Odpust plačevanja kavcije Antoniji Reji vdovi Vescovo, Josipini Brankovič in Frančiški Golja.

Črniče: Komisija za ureditev trgovine. Odpust plačevanja kavcije Karlu Podgorniku.

Dornberg: Obdaritev uradnice Alberte Rojčeve.

Kobarid: Nakup in trgovinski davek za leto 1926.

Tolmin: Brezplačni odstop zemljišča za gradbo Balillilskega doma.

Ljubušnje: Gradba mostu čez Sočo.

Pokrajinska uprava: Ureditev bolniških stroškov z videmsko pokrajino.

B) Zadeve, ki so se sprejele pod posebnimi pogoji

Renče: Opust občinske ceste.

C) Zadeve, o katerih se ni sklepalo, ker upravni odbor se ni smatral za pristojnega

Pokrajinska uprava: Polovična vozarina po železnicah za pokrajinsko uradništvo.

D) Zadeve, ki so se odobrile

Dol. Otlica: Komisija za ureditev trgovine. Odpust plačevanja kavcije Francetu Bratini.

Šempas: Rekurz Ivana Rijavca zoper družinski davek za l. 1925.

Miren, Livek: Davek na živino.

Kobarid: Odškodnina veterinarskega konsorcija svojemu tajniku letnih 500 L.

Anhovo: Komisija za ureditev trgovine: Rekurz Matije Bitežnika.

Šmarje: Povišek davka na obrt, trgovine in patente.

Gorica: Užitnina na krmo.

Deskle: Družinski davek.

Miren: Dostavek k komplementarnemu davku.

Cerkno: Obnovitev najemninske pogodbe za petletno dobo 1929.-1933. z užitninskim konsorcijem.

Pokrajinska uprava: Poskus poterjanja vzdrževalnine in šolnine za gluhonemega Rudolfa Trobca.

Škrbina: Ureditev dolga v znesku L 4000, sklenjenem s pokojnim župnim upraviteljem Antonom Pipanom v korist njegovih dedičev.

Miren: Komisija za ureditev trgovine. Odpust plačevanja kavcije Josipu Žigonu.

Ajdovščina: Odstop občinskega zemljišča Antonu Paviišu in Alojziju Vidmarju.

Znanost in umetnost

Futurizem v Jugoslaviji

(Danko Angjelinović)

Prof. Urbanaz-Urbani je tudi naši širši javnosti že dobro znan. Naši kritiki in književniki so že več krat imeli priliko oceniti njegovo delo. Prof. Urbanaz-Urbani se je z veliko ljubeznijo lotil proučevanja jugoslovenske literature ter si je nadel nalogo, da seznani z njenimi važnejšimi predstavniki italijansko javnost.

Rimski «Impero» je 26. januarja t. l. objavil daljšo njegovo študijo pod naslovom: «Futurizem v Jugoslaviji (Danko Angjelinović)». Naj podamo v naslednjem glavne misli, izražene v tem članku.

Pisec članka navaja uvodoma, da si je Danko Angjelinović že s svojo prvo zbirko pesmi, z «Galebovi» pridobil sloves velikega pesnika; citira besede Ive Vojnovića, ki se je o tej zbirki izrazil, da se je rodila «od zdravega očeta — srca poetovega — in od božanstvene matere — narave.» Takrat je Ive Vojnović izrazil tudi dvom, da-li se bo mogel prijatelj Danko vzdržati na takšni višini. Urbanaz pravi, da se mu ta dvom sedaj ne zdi več upravičen: «Vtis sem imel,» piše, «da poet, ki je brez dvoma eden najboljših med mlajšimi, ni še dal vsega sebe in ne bi hotel zgrešiti, trdeč, da stoji Danko Angjelinović zelo blizu vrhuncu svoje popolnosti, katero bo lahko smatral za doseženo, ko bo njegova poezija postala zlitina «Galebov», «Brstja» in «Jutranjih zvonov». Če je Angjelinović v zbirkah, ki sta sledili «Galebom», vedno bolj obvladoval rimo in ritem, vezani in prosti verz, je pa treba na drugi strani včasih obžalovati, da se mu je razširilo obzorje, zakaj «pod tem razširjenim obzorjem so zadoneli bučeči zvonovi modernega življenja.»

Govoreč o sorodnosti Angjelinovića z Vladimirom Nazorom, piše prof. Urbanaz: «Vendar pa ne gre tu za posnemovalca in morda tudi ne za učenca. V obeh pesnikih je, lahko rečemo, ena sama duša, eno samo srce, ena sama ljubezen; isti viri navdahnjenja: stara slovanska božanstva, vile iz narodnih pesmi, kralji in bani hrvatski, carji in vladike srbski, pred vsem pa neizmerno grobišče Kosovega polja. Nacionalistična pesnika sta, ki izkopavata vekove tragedij in slave. Potem pa se pota razidejo in Nazor in

Angjelinović se ne srečata več. Če je Vladimir Nazor našel za svojo dušo stolp slonokosteni v neskončnosti, je Angjelinoviću namenjeno, da se po svojem «raidu» skozi sodobno življenje povrne v klasično romantični svet, kjer Homer srbsko-hrvatskih narodnih pesmi umre, a Merinin glas ostane.»

Pisec upa, da se bo pesnik s časom popolnoma povrnil k «homerski narodni pesmi», kar da bi bilo posebno želeti za jugoslovensko pesništvo.

Govoreč o enem izmed najbolj karakterističnih pokretov sodobne srbo-hrvaške književnosti, o «Kosovski Omladini», pokretu, ki se je porodil na predvečer vojne, pravi prof. Urbanaz: «Prava sreča je bila, da je italijanski futurizem našel na vigilijo vojne v Jugoslaviji navdušene in inteligentne pristaše, ki so s svojo revijo «Vihar» nastopili proti pasatističnemu kampanilizmu, proti hrvaštvu Starčevićevskega kova in proti kultu mrtvih, vpeljanem iz Francije obenem z romanticizmom Barrèsa od onega finega umetnika, nemirnega vagabunda in napol-futurista, ki je bil Gustav Matos. Mladi futuristi so naglašali, da bodo Hrvati postali Hrvati samo tedaj, ko bodo šli skozi srbsko dušo, elementarno in primitivno, ki tekom stoletij ni spremenila svojega narodnega bistva... Danko Angjelinović je najmarkantnejši in najbolj navdušeni zastopnik teh futuristov, ki je ostal zvest programu Kosovske Omladine in ki tudi tedaj ni izgubil vere v ideal, ko je ideal postal realnost. Futurizem si je stekel veliko zaslug za jugoslovensko generacijo, hrepenečo po političnem ujedinjenju plemen istega rodu v svobodno in nacionalno državo; futurizem Kosovske Omladine je, lahko rečemo, uničil prešuštno in pankertasto prošlost tujčeve nadvlade; odstranil je ruševine vekov in izkopal grob carja Dušana ter srednjeveško srbsko civilizacijo, opozarjajoč na prosvetno skupnost Srbov in Hrvatov, ki je imela svoje globoke korenine v tradiciji narodnih pesmi. Kakor so obnovljeni Italijani obrnili svoje poglede na imperialni Rim, tako so poeti nove Jugoslavije obrnili poglede na najbolj veličastni spomenik balkanskega polotoka, na Kosovo polje, katero — če je bilo grob veličine enega naroda, je bilo tudi zibelka pesmi enega naroda.»

Najlepše pesmi Danka Angjelinovića so one, pravi članekar, ki so mu jih navdahnili junaki, bleščeči kakor solnce, kateri so se podali v vojno in se niso več povrnili in so vsi padli na Kosovem polju. Pesmi, ki mu jih je navdahnil kraljevič Marko, devojka s Kosovega polja... in «škoda bi bila, če bi se Danko Angjelinović oddaljil od tega sveta, ki ga je obnovil Ivo Vojnović v drami, vdolbil Ivan Meštrović v marmorju in bronu, in ki zamore oploditi tudi liriko, kakor so dokazali že drugi pesniki in morda najbolje med vsemi sam Angjelinović.»

In dalje pravi prof. Urbanaz-Urbani o jugoslovenski narodni pesmi: «srbo-hrvatske narodne pesmi so neizčrpne kakor sveto pismo in motivi so nedosegljivi v svoji klasični priprostosti.»

Narodna pesem se izraža v Angjelinoviću. Drugačen pa je pesnik, ko poje o vlaku — strašnem podzemeljskem bogu, ko pozdravlja v letečem aeroplanu golob sv. duha...

«Stari guslarji,» zaključuje prof. Urbanaz, «so morda obmolknili za vedno obenem z bardi in trubadurji vseh narodov. Kamene pa in vile, zlatolase in sanjave, ki sedijo na kolenih pesnikov, imajo še toliko pripovedovati novemu svetu o onem svojem starem svetu.»

Kulturni vestnik

«Novi vidici»

Pod naslovom «Novi vidici» je začel izhajati v Beogradu (in v Sarajevu) nov list «za duševno kulturo», ki ga urejuje Velmar Janković. Prvi zvezek prinaša programatičen članek «za novo orijentiranje». Izdajatelj je napisal članek «Duševna kriza sedanjosti». Nadaljni članki so: «Razkroj moderne kulture», «Balkanski demoni», «Nekaj misli o izgubljenem miru». List prinaša tudi leposlovne prispevke od Vladimirja Nazorja, Masuka, Petrovića in Dranaca. Revija prinaša nadalje razgled o literaturi, gledališču, glasbi, umetnosti in znanosti.

Puškinova pisma

Pred kratkim je izšel v državni založbi v Leningradu drugi zvezek Puškinovih pisem, ki jih pripravlja Mozalevskij po nalogu Puškinove hiše Ruske Akademije znanosti. Izšla bodo vsa Puškinova pisma. Pisma, ki so zdaj izšla, obsegajo leta 1826 do 1830.

Raziskavanje jugoslovenske narodne pesmi

O raziskavanju jugoslovenske narodne pesmi so poročali pred kratkim listi sledeče: Andrej Luburić in Tanazij Vučić sta odpotovala iz Beograda v Berlin. Luburić je najpomembnejši poznavalec srbske narodne pesmi, po njegovi zaslugi in delovanju je prišla beograjska Akademija znanosti v posest petsto še neznanih narodnih pesmi. Profesor Gesemann, ki se tudi bavi s proučavanjem srbske narodne pesmi, se je bil po svojem potovanju po Srbiji seznanil s profesorjem Luburićem. Ta dva sta se dogovorila, da bosta poiskala enega guslarja najčistejšega srbskega pokolenja. S pomočjo učenjaka Cvijića je Luburić dognal, da je rod Drobljacev iz Hercegovine, bodisi po svoji preteklosti, kakor po svojem življenju, najčistejši srbski rod, ki se je po naselitvi Srbov na Balkanu izmed vseh ostalih najbolje ohranil. Iz tega rodu je bil izbran guslar Tanazije Vučić, ki bo pel svoje pesmi za gramofonske plošče. Profesor Gesemann je dobil za izpeljavo svojega načrta večjo podporo od nemške vlade; Vučićeve pesmi bodo prenesli na zlate plošče, ki so zmožne, da se ohranijo desettisoč let, če se po štiri ure na dan igra nanje. Profesor Gesemann je dobil tudi od češke Akademije znanosti podporo 25.000 kron, v namen, da bo s profesorjem Luburićem prihodnje leto prepotoval zapadno Jugoslavijo in nabiral narodne pesmi.

«Zločin in kazen»

Že francoski pisatelj Viktor Hugo je v svojem romanu «Les Miserables» razvil problem zločina in kazni, in je podvomil nad tem, če je človeška «pravica» v resnici tudi pravična. Dostojevskij, ki je Hugojeva dela dobro poznal, je to vprašanje globokeje zajel in intenzivnejše, bolestnejše in boljše izpeljal. V njegovem romanu je romantično občudovanje zločinca odpadlo. Roman Razkolnikova konča tam, kjer zgodba Valjeana začenja. Oba pisatelja sta imela brez dvoma svoje dobre vzroke zato, da sta problem zločina in kazni obdelala v obliki romana. Tolstoj je vprašanje vesti, potrebe vsakega človeškega srca, da storjen zločin tudi javno izpove, obdelal v svoji drami «Moč teme» dramatično. Njegova drama vpliva s strašno močjo na čuvstva gledalcev, toda ni se mogoče ubraniti misli, da je naturalistično risanje značajev, da so brutalni prizori v drami za resnost drame nevarni.

Dostojevskega «Razkolnikov» ima baš tako, kot Hugoja «Les Miserables», celo šolo za seboj. Toda nasledniki: Gorkij, Zola in Calco, so nam podali le nove situacije, niso pa izvedli kake globokejše rešitve vprašanja o metafizični vrednosti človeškega zločina in kazni. Dostojevskij sam je to vprašanje v svojem romanu «Bratje Karamazov» znova ponovil in osvetlil. Posebno v globokem in v srce segajočem razgovoru med Ivanom in Aljošo o krivičnosti nasproti nedolžnim otrokom.

Obe deli, od Dostojevskega in od Hugoja, sta zapeljali g'edališča, da so ju vprizarjali dramatizirana. Prvi poizkusi so se bili docela ponesrečili. Od globokopomembnih analiz in s fineso motiviranih psiholoških dogodkov ni ostalo na odru prav nič. Sirovi in sentimentalni prizori zločina so stopili s svojo bedo in krivico goli v cinični obliki v ospredje, ne da bi bili psihološko in metafizično utemeljeni.

Moskovsko «umetniško gledališče» je poizkušalo svoj čas spraviti na oder Dostojevskega «Brate Karamazove». «Pripovedovalec» je čital pripovedujoča mesta v romanu, nato so igralci igrali maskirani in pri primerni sceneriji dijaloge. Vtis je bil velik, občutje resno, toda dramatično ta uprizoritev ni uplivala. (Te uprizoritve se tudi nekateri izmed Slovencev spominjamo. Člani moskovskega umetniškega gledališča — takozvani «hudožestveniki» — so jo bili na svojem potovanju po Evropi podali tudi v Ljubljani. Vtis je bil v resnici mogočen. Nekaterim se je ta predstava tako vtisnila v spomin, da je sploh ne bodo več pozabili.)

Pred kratkim je mestno gledališče v Weinbergu poizkusilo uprizoriti Dostojevskega roman «Zločin in kazen». Roman so priredili za oder na ta način, da ga niso spreminjali, predstavili so le nekatera mesta v romanu, nekaj so črtali, pa je šlo na oder. Kot poročajo listi, je bil uspeh baje tak, kot niso pričakovali. Na odru govorjene besede so uplivale čisto dramatično, bile so vsakomur popolnoma razumljive in so tvorile umetniško celoto. Občinstvo je bilo baje navdušeno. Ker je imel na ta način za oder prirejen roman šestnajst slik, so ga morali igrati dva večera.

Ob tej priliki naj še opomnimo, da so pred par leti igrali v ljubljanskem gledališču tudi precej posrečeno dramatizacijo Dostojevskega «Idijota», ki ga je bil pripravil rajni igralec Putjata. Sicer pa se dramatizacije romanov le stežka posrečijo; zakaj, če bi bila snov vpila po drami, bi ji bil dal pisatelj takoj dramatično obliko.

Gospodarstvo

SEMENA IN KMETIJSKE POTREBŠČINE

Tržaška kmetijska družba v Trstu ima v svojih zalogah:

Semena, vse vrste vrtnih, poljskih in zelenjadnih semen, dalje semena raznih trav in detelj.

Detelje: domačo ali triletno in lucerno ali večletno deteljo smo dali preiskati na rastlinsko preizkuševalni urad ter jamčimo, da je brez predenice in najboljše kakovosti.

Umetna gnojila: mešanica pripravljena za krompir in ostale rastline ter vse ostale vrste umetnih gnojil.

Kmetijske stroje in orodje: pluge, slamorezmice, mlečne posode, posnemalnike, transportne vrče za mleko ter **čebelarsko orodje in potrebščine.**

Semenski krompir iz Holandske. Vabimo naročnike, ki še niso dvignili dospelega krompirja, da ga čimpreje dvignejo.

Modra galica. Imamo na razpolago še nekaj angleške modre galice, za katero sprejemamo naročila.

Močna krmila za živino.

Na mnoga vprašanja smo naročili iz Nemčije **ribje meso, ribje luskine, mesno moko «Nesox» ter klajno apno 40-42% in raztopljivo 95%.**

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU
ul. Torrebianca 18 in Raffineria 7.
Telefon 44-30

Drobne vesti

Nobilejev polet na severni tečaj

Te dneve so prispeli z letalom v pomorjansko mesto Stolp general Nobile, njegov svetovalec Fier, ataše Brussoni in predsednik letalskega kluba Keller. Nato so si ogledali letališče Seddin, na katerem se bo ustavil Nobilov zrakoplov, in odkoder poleti naravnost proti severnemu tečaju. Nobilejev zrakoplov je 200 m dolg, njegovo moštvo bo štelo šestnajst do osemnajst mož. V drugem ali tretjem tednu meseca aprila odpluje Nobile s svojim zrakoplovom iz Milana, poleti črez Reko, Prago, Bratislavo na seddnisko letališče, kjer se ustavi približno dva tedna, da se odpravi potem proti severnemu tečaju.

Zračna proga črez severni tečaj

V kratkem času se odpravi ruska komisija na poluotok Taimur, najskrajnejšo severno točko Sibirije, da pripravi na tem mestu vse potrebno za posebno zračno postajo, ki bo spajala Kamčatko na vzhodni strani Azije z Leningradom in sicer črez severni tečaj. Za to zračno vožnjo je že določeno vodno letalo z dvema motorjema s skupno močjo 1200 konjskih sil.

Najdba hieroglifov v Palestini

Neki ameriški raziskovalec, ki se mudi sedaj v Palestini, je odkril v Tabghi severno od genezaretskega jezera del črnega stebra iz bazalta. Na tem stebru so bili hieroglifi, staroegipčanska znamenja, ki jih je učenjak razbral in ki so naznanjali, da je faraon Tutmozis III. premagal mitanitska plemena, živeča severovzhodno od Sirije. Tutmozis III. je vladal v prvi polovici petnajstega stoletja pred Kr. rojstvom. Doslej še ni bil nobeden odkril staroegiptovskih spomenikov v Palestini.

DAROVI

Ob priliki 25-letnice poroke g. Ivana in Eme, daruje družina g. Frana Tomažiča 100 lir za Šolsko društvo.

Slavljencema kličemo: Na mnoga leta, darovalcem srčna hvala!

Gospa J. F. iz Sv. L. je poslala revnim otrokom zasebne šole pri Sv. Jakobu priboljšek k obedu dne 16. t. m., za kar ji izrekamo srčno hvalo.

Vesela družba daruje 58 lir za Šol. društvo. Vsem darovalcem srčna hvala!

BORZNO POROČILO

Trst, 15. februarja 1928.

Amsterdam 757.50-763.50, Belgija 261-265, Francija 74.10-74.40, London 91.94-92.14, New York 18.83-18.89, Španija 318-324, Švica 362.50-364.50, Atene 24.75-25.25, Berlin 447.25-453.25, Bukarešt 11.30-11.70, Praga 55.90-56.26, Ogrska 327.50-333.50, Dunaj 263-269, Zagreb 33.10-33.40.

Uradna cena zlata (14. 2.) 364.20; vojnodškodn. obveznice 74.45.

†

IVAN KOVIČ

je danes nenadoma, po kratkem trpljenju, v dobi 62. let, mirno v Gospodu preminul.

Žalujoče družine **Kovič** in **Lauffer** naznanjajo to tužno vest vsem prijateljem in znancem.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 16. t. m., ob 16. uri, iz hiše žalosti Sv. M. Magdalena spodnja št. 16 (Piano S. Anna).

TRST, dne 15. februarja 1928. (223)

Odlik. pogr. podjetje Nuova Impresa Corso V. E. III 47

Vam vsem, zlate in dobre duše, ki ste prišli izkazat zadnjo čast našemu blagemu

očetu

in nas tolažit ob težki uri ločitve, bodi izrečena naša najprisrčnejša

ZAHVALA,

posebno še vam, ljubljeni domačini, č. učiteljstvo in neštevilni prijatelji in prijateljice posameznih družinskih članov.

ŠKEDENJ, 15. februarja 1928.

(224) Družine:
Grbec-Patrizio.

MALI OGLASI

PRILIKA. Predsoba iz delanega orehovega lesa — 800, steklena omara orehova 300, peč na plin, ovite steklenice. Ogledati si zjutraj, vila Forti 14, Opčine. 176

BIVŠA državna drevesnica pri Rdeči hiši v Gorici ima na razpolago razne vrste cepljenih dreves, posebno jabolke 3, 4-letne in jih prodaja prvo vrsto po L 2 in drugo po L 1.50.

PRVOVRSTNA SEMENA za vrt, travnik in njivo dobite le pri tvrdki «Vinogradi» v Gorici, Piazza Vittoria 4. — Zahtevajte cenik! Ušaj, lastnik.

KROMPIR TOLMINSKI, semenski izbran «Ida» prodaja v vsaki množini L. Širca, trgovec v Dutovljah 123

UČITELJ za italijanščino se išče. Ponudbe pod «Takoj» na upravništvo. 171

KVAS (feca) tvrdke «Società Ligure-Lombarda» je najboljši radi svoje moči, izdatnosti in kakovosti. Išče-jo se preprodajalci za Sv. Lucijo, Tolmin, Kobarid, Grahovo, Idrijo. Pojasnila daje Agencija v Trstu, Piazza Scorcola 3, telefon 32-35. 154

VELIKA likvidacija kuhinjskih potrebščin iz emajla ali aluminija, kozarcev, jerbasev itd. Via Roma 21. 159

KROMPIR za seme, zgoden, rdeč, ameriški, prodaja Novič, via Udine 3 (ex Belvedere). 158

KAMNOSEŠKA delavnica se proda radi smrti lastnika. Pojasnila v via Piccardi št. 20, Susmel, od 2—4. 173

BABICA, izkušena, sprejema noseče. Via Crispi 50, ex Chiozza. 175

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 16

Trgovska hiša

z velikim trgovskim lokalom s skladiščí z rampo, z lepim trosobnim stanovanjem s pritiklinami, veliko kletjo, gospodarskim poslopjem, električno razsvetljavo, celim inventarjem (vozmi itd.), 5 oral prvovrstnega polja (vmes 2 orala hmelja), ležeče 15 km od Maribora, na prometnem kraju ob železnici, se radi izselitve takoj proda ali pa da v najem. Zelo ugodni plačilni pogoji! — Obrnite se na Oglasni zavod Emil Vodopivec, Maribor, Slovenska 2/I. (222)

Ne vrzite proč strganih čevljev!

Nesite jih v

PRVO STROJNO DELAVNICO ZA POPRAVO OBUVALA

CINCELLI

TRST, VIA MALCANTON 9
tel. 37
(Lastnik G. & A. TROMBA)

kjer se bodo vaši čevlji popolnoma popravili z jamstvom dolgega trajanja, elegance in blaga prve vrste.

Podplati - nadplati - pete

Vsako obuvalo se očisti s slovitim mazilom **„SUPER-ASTRO“**

Vrhu tega se barva v vseh barvah vsako obuvalo, posebno ženski čevlji, z občeznano amerikansko tinkturo **„FOWLER“**

„OLD ENGLAND“

Trst — Corso V. E. III. 23

Izdelane obleke in po meri. Specijaliteta črnih oblek. Tu- in inozemsko blago.

P O D L I S T E K

V. J. KRIŽANOVSKA:

Pajčevina (14)

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel **I. V.**

Pred tremi leti, ko je Jurij služil po očetovem zgledu v istem polku, je izgubil ženo, a Matilda Ferdinandovna je hotela na moževo željo vzeti k sebi petletno Milico, ki bi se skupno vzgajala z njenima vnučkoma.

Na ta predlog je Šastunov suho odgovoril:

— Hvala za prijazni predlog, no jaz ne maram, da bi moja hčerka postala Nemka — sovražnica svoje domovine, ali pa takšna pretvarjajoča se lutka, kakor sta Kiti in Meli, zato jo bom sam vzgajal.

IV.

Zadušljiva vročina julijskega dne se je umaknila prijetnemu hladu. Na veliki terasi Vsesvjatske pristave se je zbrala generalova družina. Moški so kadili in se pogovarjali, a dame so sedele z ročnim delom v naročju in poslušale.

Poleg Mihaila Petroviča je sedel njegov pastorek, baron Raugvald — suh in že plešast mož; držal se je naduto, takoj si uganil, da imaš pred seboj pruskega častnika.

General je bil postaven, čeden in dobro ohranjen človek srednjih let ter je še vedno pazil na svojo zunanjost; brke je imel pobarvane in navzgor zavihane, a spretno frizirani lasje so deloma pokrili plešo.

Valerijan Petrovič je bil pravo nasprotje brata: majhne postave, suh, bled, sivolas in sivobradat, nosil je naočnike in je bil videti starejši od svojih let; toda zaradi svojega razuma, svoje dobrote, daru govora in nenavadnega pravicoljubja je bil splošno priljubljen.

V tem hipu je poslušal dolgo razpravo Mihaila Petroviča o gospodarskem vprašanju ter zdaj pa zdaj pogledoval svojega nečaka Jurija, lepega in postavnega mladega polkovnika, ki je sedel ob ograji balkona. Ni se udeleževal pogovora, ampak je opazoval otroke, ki so se igrali na trati.

Nobena izmed obeh malih barones ni bila lepa; kakor mati sta imeli bele obrvi in veke in svetlovišnjeve oči; lepe oblekce iz vezenega batista z višnjevimi pasovi in trakovi ju niso mogle napraviti lepe in jima pridati tisto otroško dražest, ki je dar narave.

V neki razdalji je Milica vlekla voziček z lutkami. Nežna, dražestna, podobna metuljčku, je bila deklica nenavadno lepa. Od svežega zraku in tekanja ji je belo obličje zarudelo, škrlatna ustna so bila napol odprta, velike rujave oči so se veselo lesketale in gosti, temnorujavi lasje kovinskega bleska so se ji spuščali do preko pasu v valovitih svilenosvetlih kodrih. Jurij Mihajlovič se je z očetovskim ponosom naslajal ob pogledu na deklico ter zaničljivo pogledoval Kiti in Meli, ki sta s prisiljenim držanjem šli proti klopi, na kateri je sedela in vezla naličpana Greta, — njih nova vzgojiteljica.

Dasi je šele pred kratkim stopila v svoj novi poklic, je bila «frajlajn» Greta videti dostojanstvena in se je izvrstno počutila v tej zanjo tuji družbi; treba pa je tudi povedati, da sta generalka in baronesa z njo nenavadno domače občevali in z nasmeškom popravljali njene mnogoštevilne nerodnosti. Ta dobrota je bila baš nasprotna oni brezobzirnosti, s katero sta obdelovali prejšnjo rusko vzgojiteljico, ki je bila odstavljena, da je napravila mesto za Greto.

Greta se je neprestano ozirala na teraso in pogled ji je skrivaj obstal na postavnem Juriju Mihajloviču, toda vsakikrat so se ji pri tem oči jezno zabliskale.

Polkovnik je napravil nanjo silen vtis. Ona si je docela drugače predstavljala ta strah svojega očeta; in ta lepi, postavni mož odličnega vedenja s prijaznim iskrenim nasmeškom na ustnah naj bi bil njih neizprosni sovražnik? Ona pač ni vedela, koliko prezira se je potajevalo v hladno vljudnem Jurijinem vedenju napram njej, zato si je dovolila nekoliko koketirati z njim. Spočetka se je zdelo, kakor da on ne vidi tega, toda nekoč jo je pomeril s takim pogledom, ki je Greto takoj poučil, kje je njeno mesto. Ta molčeči ukor jo je razkačil in zdaj je sovražila Jurija; istočasno pa ga je občudovala in ga skrivaj pogledovala.

Če je Jurij Mihajlovič neopazno ujovil kakšnega izmed teh pogledov, mu je zaigral na ustnah preziren nasmeh.

— Vaša nova vzgojiteljica, Liza Francovna, je podobna nakičeni sobarici in njeno obnašanje je strašno. Kako ji morete zaupati otroka? — je rekel, obrnivši se k damam.

— Meni pa se zdi, da je Marta Lidarovna, kateri ste vi izročili Milico, neprimerno ničvrednejša in mnogo gršega vedenja kakor mala Milerjeva, — je strupeno odgovorila generalka.

— Jaz nisem tega mnenja, — je mirno odgovoril Jurij. — Marta je preprosta ženska, toda ni ničvredna. Kakor veste, je bila pestunja moje rajne žene, a po njeni smrti skrbi za mojo hčerko s prav materinsko udanostjo.

— Ne govorim o njeni udanosti, govorim o njenem mužiškem obnašanju in ostajam pri svojem mnenju, da je že davno čas, da bi jo zamenili s primerno osebo.

— S takšno, kakršna je Greta, ki je delavčeva hči? V domovini je bila brzkone pomijalka ali kaj takega; toda v Rusiji je takoj postala «frajlajn», zato ker je Nemka kajpak. Toda jaz imam rajši dobro Marto, četudi je mužiška; vsaj ne deva prsta v nos, se ne vsekava s prsti in ne zeha na stežaj v naši navzočnosti, kakor dela to vaša Greta.

— Nehajte, nehajte, Jurij! Iz vsega, kar le govorite, zveni samo vaše sovraštvo do inozemcev. Pravično ali krivično, vi jih smatrate za pritepence, — je vzkipela od jeze Matilda Ferdinandovna.

— Da! Samo zato napadate ubogo deklico, ki je pridna, skromna in je poleg tega oskrbnikova nečakinja; vendarle ne boste rekli, da ni ona džentelmen, — je pomagala baronesa.

— Hm! Džentelmen, bivši sluga mojega deda? Dvomim; da pa je ta človek slepar, ki mi krade in se poleg tega prav nič ne razume v upravljanje takega posestva, kakor je Vsesvjatsko, o tem sem prepričan.

Interview

(Čisto preprosto po Mark Twainu.)

Te dni je slavil neki odlični goriški glasbenik petdesetletnico svojega rojstva. Takoj sem pisal skladatelju, naj se potrudi ta in ta dan v gostoljubno hišo gospoda Jakoba na silno važen razgovor in skromno — južinico. «Sicer ne bo klobas, ker tat je odnesel prašiča...» sem omenil nesrečo, ki je bila zadela najinega gostitelja in sem dodal: «Veste pa dobro, gospod, da žeje ne bova trpela, ker je gostitelj naš imel obilno trgatev: v hramu mu sodček kipi na veho in pipo odspodaj. To je glavno zares: cantores amant humores...»

Slavljenec je prišel. Poten je bil in blatni so bili njegovi čevlji pod visoko zavihanimi hlačami. Takšno vreme je pač bilo. Pod pazduho je nosil kar dva — dežnika, iz žepa se je smehljala v ta božji svet debela — pomaranča, okoli pasu je visel star, dolg — samokres. Hotel sem ga svečano nagovoriti, toda on ni pogledal ne mene ne gospoda Jakoba, ki je po vseh cerkvenih postavah njegov prvi in neposredni predpostavljeni. Slavni prišlec je spravil oba dežnika v kot liki dva nagajiva fantka v šoli, otrl pot s čela, se postavil k oknu in začel mrmrati, vmes tudi žvižgati neki napev, ki ga dotlej še nisem bil slišal, dasi znam na pamet vse prelepe fantovske pesmi. Da ne bi novi gost mislil, da nisem i jaz glasbeno nadarjen človek, sem mu začel sekundirati in sem pel: «Preljubi fantič moj, oj kje boš spal nocoj....» — «Molčite vendar, tri sto panovških strel, in ne motite me, ko bi vendar morali vedeti in uganiti, da **skladam novo pesem!**» — — — V resničnem ganotju obmolknem in poslušam njegovo žvižganje in mrmranje, id est: začetek njegove najnovejše simfonije po zanimivem besedilu: «Prekleti tatovi brezbožni, ugrizni najhujši vas pes, a pri meni ne boste več kradli, ker brani me moj samokres...» Takisto vam povem, ljubi moji, da je napev še lepši od besedila, od katerega sem si v naglici zapomnil le prvo kitico. Da je ne pozabim, jo pojem — seve, le za domačo rabo — po oni lepi narodni: «Preljuba, le zdrava ostani, podaj mi še enkrat roko...» V novem napevu se sliši, kdor pač kaj takega razume, kako tatovi lomijo vrata, kako škripljejo ključavnice pod vetrihom. Tretji stavek, oziroma verz te skladbe je posnet po narodnem motivu: «Kaj pa ti, pobič, se v nevarnost podajaš, čez Sav'co v vas hodiš, a plavat ne znaš?» — Pretresljiv je 4. stavek... «ker brani me moj samokres....» Sliši se veselo streljanje ko na cerkvenih shodih na deželi; pri tem stavku je skladatelj vihtel svoje zarjavelo strelsko orodje na vse štiri strani vetra, in gospod Jakob in jaz sva se že v resnici bala, da je samokres nabasan. — Nato je skladatelj začel pisati v svojo beležnico, potem je sedel k harmoniju, pa je svojo skladbo tako zažingal, da so začeli mehovi in registri pokati. Rečem vam, da nisem še nikogar slišal tako lepo igrati na — harmoniko... Tako sem imel nepričakovano priliko, da sem zrl v njegovo glasbeno delavnico. Kaj takega pride časnikarju vedno prav, ki pobere vsak ovirek, če je le količkaj vreden.

— «Bog vas živi, velecenjeni gospod skladatelj!» rečem boječe, ker me je bil koj v začetku tako nahrulil.

— «Vas tudi!» reče še dokaj vljudno in poje (sotto voce) ... «ker brani me moj samokres»...

Pri drugi čaši se izgladi visoko čelo, v očeh ugasne žar navdušenja in zamaknjenosti, ustnice se mu zaokrožijo v prijazen nasmeh prsti pa brenkajo po mizi in zraku poslednje akorde ravnokar komponirane skladbe... «To bo uspeh!» dé navdušeno. «To besedilo je kakor navlašč za moderno glasbo. Te krepke rime so čisto kaj drugega nego so solzice, rožice, zvezdice, solnčece in **šmarn**-ice, ki sem jih oni dan dobil od M. E. s prošnjo, naj jih uglasim.» —

— «Zdaj začnem,» mislim, oslinim svinčnik in odprem beležnico, da pod mizo napišem uspeh tega interwiewa. Zdelo se mi je, da v šoli prepisujem nalogo iz matematike, ker tudi v tem slučaju nisem hotel, da bi skladatelj vedel, za kaj gre.

— «Dovolite mi, gospod skladatelj, da stavim nekoliko prašanj!»

— «Prosim, g. -i-, le prašajte in izprašujte, toda bogve, kaj in kako vam odgovorim», de slavljenec in si zapne še nekoliko gumbov liki kak minister zunanjih zadev, ki noče povedati, kar bi časnikar rad večel in znal.

— «Kedaj ste rojeni, gospod??» vprašam.

— «Tega se kratkomalo ne spominjam, g. -i-. — Ob tišti svečani priliki, ko sem svojo prvo kompozicijo zajokal v ta božji svet, sem bil še reven in nebogljen, nisem znal ne čitati ne pisati: moj glas pa je bil že takrat tako močan, da je moj dobri očka vselej rajši pobegnil iz hiše nego poslušal moje — visoke in nizke — terce in kvinte. — Na mojo srečo ali nesrečo so se med vojno izgubili vsi uradni spisi moje domače fare, izgubil sem tedaj tudi svoj rojstni in krstni list, tako da sem v največji nepriliki, ako me kdo povprašuje po teh podatkih. Le toliko se spominjam, da sem po nekolikokrat na leto dobival od svojih dobrih staršev pest orehov, lešnikov, fig, po eno pomarančo in šibo... Toliko vem, da sem takrat imel že dobre zobe, ne spominjam pa se, ali so mi sipali te darove za moj god, za moj rojstni dan, za Miklavževo, ali pa samo v pobudo, naj bom že vendar enkrat priden in poslušen otrok.» — — —

— «Hudirja vendar! Listi pišejo, da ste te dni slavili svojo petdesetletnico....» pripomnim skromno in ponižno.

— «Kaj boste verjeli časopisom, ki pišejo danes tako, jutri pa dementirajo, kar so trdili dan prej!»

— «Povejte mi vsaj to, kako se podpisujete na uradnih spisih in takole — oprostite- — na menične, ako je baš potrebno? —

— «V i n k o V o d o p i v e c m. p.» —

— «Vse vam rajši verjamem nego to zafrkacijo. Takega protislovja ni mogel zakriviti vaš dobri oče, ki je bil učen mož, priznan pedagog itd., da bi vam že v zibeli prišil krstno ime V i n - k o, ali po koledarju G. M. D. V i n c e - n c i j, ko vem, da ga salamensko malo popijete: še lansko jesen, ko sem bil prvikrat pri vas, sem moral sam popiti onega pol litra, ki ste ga bili dali prinesti na mizo, dasi pijača ni bila baš — slaba.»

— «Kaj hočete? Pri svojem krstu sem imel sicer že dober g l a s, b e s e d e pa abêdne. Da sem mogel jaz sam izbrati svoje ime, bi me bili morali krstiti za Andreja, oziroma za H r a b r o s l a v a, ki se bo moral nekdaj hrabro braniti nekam nevšečnih nočnih obiskov huncvetov tatinskih, ki menijo, da se je V i n - k o zvečer nasrkal v i n c a in da bodo imeli lahko delo, primojduška!» —

— «Še manj razumljiv mi je vaš priimek **Vodc** - pivec. V prelepi Vipavski dolini poznam cele vasi s takim poetičnim priimkom; pridni ljudje so, radi sadijo žlahtno vinsko trto, pa rajši pijejo vino nego vodo. To je morda lucus a non lucendo, pri vas pa so starši že pri vašem rojstvu slutili, da boste mogli s Simonom Gregorčičem zapeti: Pod trto bivam zdaj v deželi rajskomili, priimek vaš pa je tesni zvezi s kromberškim v o d o v o d o m, nad katerim stanujete malodane 20 let in ga varujete, da ne popokajo v o d o - vodne cevi, ker bi se v takem žalostnem slučaju moglo dogoditi, da ne bi v Gorici ženske mogle kuhati kave, ker kuharske bukve poznajo sicer vinsko juho, o kavi z vinom pa še nisem slišal.....»

— «Gospod -i-, ako ne poznate bolj pametnega predmeta za razgovor, pa kar nehajva!» —

— «Oprostite, gospod Vinko, svečano se primojdušam, da se bo odslej sukal najin razgovor le o resnih stvareh.... Prosim vas, povejte mi, čemu nosite kar d v a dežnika in še ta nekam revna in pohabljena?»

— «Vedite, g. -i-, pred 4 leti sem nujno potreboval nov dežnik, ker je že dva dni lilo. Na Travniku srečam gospoda Antonova, ki nasvetuje solidno tvrdko za tako blago, pa še sam stopi z menoj v štacuno, da mi pomaga pri izbiranju, ker takrat še niso bile stalne cene. Prijazna punca naju praša, česa želiva. Jaz pa se odrežem: «Nu, nov dežnik bi kupil». — «Kakšen pa naj bo ta dežnik?» praša modra prodajalka. «Hm, za dež vendar!» jo poučim, in g. Antonov se začudi moji duhovitosti. Že za dobre pol ure je bila kupčija sklenjena, jaz plačam 20 lir in sem prišel tako v nemoteno posest krasnega dežobrana. Kakor nalašč je nehalo deževati. Zato sem stisnil novo orodje pod pazduho in prosil Boga, naj nam pošlje še malo pohlevnega dežja, da vidim, ali nova streha ne pušča. Moja želja se ni izpolnila. Doma postavim dežnik v kot hladne veže liki malomarnega učenca v šoli, ki se še ni naučil sedem glavnih grehov na pamet. — Naslednjega dne je zopet deževalo. V urad je prišlo mnogo strank večidel mokrih, od dežja seve. Eden teh obiskovalcev je — po zgoljni pomoti — zamenjal svojo staro revno marelo z mojo novo. Kaj sem hotel? Kupil sem še en dežnik iste znamke, cene in tvrdke, ta bot brez vsakega posredovanja. Pripetilo pa se je, da je tudi ta dežnik šel za svojim bratom, v nadomestilo sem našel drugega z raztrgano streho, da ni bilo ž njim za med poštene ljudi. Od tistega časa nosim dežni plašč. Ko so me oni dan tatovi že tretjič počastili s svojim nočnim obiskom, niso našli drugega nego ta tva dežna invalida. Ker pa tudi v tatinski duši nikoli ne zamre čustvo poštenja, so mi zlikovci prinesli oba dežnika nazaj: ni se jim zdelo vredno obteževati vesti s takšnim plenom. Nu, zdaj nosim to blago s seboj, a ne morem najti odjemalca. Še cigani ju nečejo... Morda bi vi, g. -i-, sprejeli vsaj enega v prijazen spomin??»

— «Ne, hvala lepa, gospod Vinko! Imam že sam enega, ki tudi ni dosti boljši od vaše ropotije polomljene.... Povejte mi še kaj zanimivega iz vašega življenja!»

— «Prav rad, g. -i-, le poslušajte. Kot bogoslovec sem bil tam nekje v začetku tega stoletja napravil izlet v Panovec. V najlepši slogi smo hodili s tovariši mojega letnika skozi gozd. Od vrhov sivega Čavna se pripodi huda ura z nevihto, gromom, viharjem in bliskom. Bali pa smo se le bliska, ki ni drugo nego počena strela, ki najprej zažari, potem udari in naposled še zagrmi. Zares, to so čudni pojavi v prirodi! Nu, mi smo šli le naprej skozi gozd, vrniti pa smo se hoteli mimo moje današnje kromberške fare. Kar naenkrat švigne ena teh pošasti iz črnih oblakov med nas, ubije mojega dobrega tovariša in prijatelja Plesničarja (To je povsem resničen dogodek. Op. ur.), meni pa je prizanesla le nekoliko omamila me je strela in osmodila čevelj na levi nogi, da ni bil več za rabo. Obenem pa se je sijajno dokazala resničnost hrv. pregovora: Ne će grom u koprivu.

— «Tudi jaz sem prepričan, da je v vsakem pregovoru 90% resnice... Kako pa ste se kaj imeli v vojni, g. Vinko?»

— «Še nekam dobro, hvala Bogu, kakor vidite: ostal sem zdrav in živ. Sicer je tudi takrat silno streljalo, nu, jaz pa sem že takrat v Panovcu videl, da sem imun' in zavarovan proti streli in blisku. To vam lahko dokažem. Leta 1916. so me bili Avstrijci pri Ajševici zapazili in so namerili top proti meni. Top je bl seve — nabasan. Zagrmi ko takrat v Panovcu, ali nevidna moč je zadržala debelo granato v zraku, začela se je s silno brzino vrteti okoli svoje osi in je pri tem tulila ko šest gladnih volkov. V tem prileti od nasprotne druga granata, zadene v ono prvo in jo zapodi nazaj. Še sam sebi nisem verjel, da znam tako — bežati. — Nekaj dni pozneje sem molil pred cerkvijo svoj brevir. Na glavi sem imel svoje službeno pokrivalo na tri ogle, z cofljem na vrhu. Nekaj zažvižga in zatuli nad mojo glavo: pomislite, bil je velik drobec granate, odnesel mi je črni cofeljček s čepice.. Kaj bi bilo, da se je drobec zasadil 3—4 prste niže? Gotovo bi mi bil preluknjal mojo trdo lobanjo....

— «Tudi ta je precej debela, g. Vinko, da še mi v lovski latinščini — ne poznamo takih; pa naj vam bo!» —

— «Pa še eno vam povem: Istega l. 1916. sem bil dobil v dar lepo, živo, majhno kobilico arabsko-turške pasme. Neki dobri stotnik mi je bil pustil krotko živalico, ki je čotala na prvo desno nogo in ni mogla naprej. Za mene je bila porabna in rad sem jo jahal, dasi nisem nikoli dobil nagrade pri konjskih dirkah. Sedla nisem imel. Čemu tudi? Kar od tal sem stopil čezenj, zvil in prekrižal sem noge pod njenim trebuhom, da se niso vlekle za menoj, zacmokal sem z jezikom, in kobilica je odčotala ko namazana strela-vka. Tako sem neki dan jahal v Loke liki Kraljević Marko na Urvino planino ali Martin Krpan na Kras. Topništvo me zapazi in pomeri za menoj, granata ubije kobilico, mene pa zračni pritisk vzdigne proti nebu pod oblake, da sem obvisel visoko v vejevju starega oreha. Nikakor nisem mogel splezati doli na zeleno tratico in na varna tla. Prišli so dobri ljudje in so me hoteli rešiti. Ali kako, ko ni bilo v sedmerih bližnjih vaseh tako visoke lestvice! — Pa so šli domu po žage in sekire in so podrli stari oreh, tako da sem mogel brez vsake nezgode štrbunkniti na mehko travo....»

— — «Gospod Vinko, tudi za vas velja pametna beseda, da imate več sreče nego — l a n s k o l e t o.»

S tem je končal ta znameniti i n t e r v i e w ... -i-

Razne zanimivosti

Poceni se je revanžiral

Gospod Andrée Rabin, eden izmed najbogatejših posestnikov hiš v Bruslju, obenem pa največji skopuh belgijskega glavnega mesta, je bil stalno vabljen od svojih prijateljev in znancev na pojedine in se je celo leto gostil in mastil, ne da bi jih on povabil vsaj na kozarec vina. Končno so mu le dali polagoma razumeti, da bi bilo tudi od njega lepo itd. Ni pomagalo. Seveda so se ga jeli prijatelji izogibati in ga zapuščati.

To je opazil, še bolj pa čutil gospod Rabin, in da si pridobi zopet prijateljstvo, se je nazadnje le odločil, da pripravi svojim prijateljem imenitno gostijo. Gospod Rabin pa je bil zvita buča.

Nedelja je bila. Pri bogato pogrnjeni mizi v stanovanju gospoda Rabina je sedelo trideset oseb. Izbrana jedila so dičila in šibila mizo. Prinesena so bila najboljša vina iz kleti in vladalo je najboljše razpoloženje med zbrano družbo. Kar zadoni z ulice pretresljiv krik. Medtem prihiti v sobo služabnik ves prepaden in šepeta nekaj na ubo svojemu gospodarju.

Rabin se oprosti pri svojih gostih in zapusti urno sobano; nekaj trenutkov pozneje vstopi zopet v sobo s potrtim obrazom, iz njegovih oči so pa silile solze. Vsakdo izmed navzočnih je tudi opazil na levi roki gospoda Rabina srago krvi. Gostje so seveda preplašeni planili izza mize, se drenjali okrog njega in vsakdo je hotel vedeti, kaj se je pravzaprav zgodilo.

«Ah,» je pričel gospod Rabin, «ravnokar je povozil avto pred mojo hišo nesrečnega družinskega očeta, delavca, ki je hotel rešiti svojo hčerko, katera je imela priti pod voz pri prehodu ulice. Težko je ranjen, ubogi mož.»

Razume se, da je bila cela družba globoko ginjena. — «Ali ne,» vzklikne naenkrat Rabin, «tako vesela gostija ne sme končati žalostno; ta nesreča naj bo ubogemu možu v veselje. Naprej gospoda moja, vsak po svojih močeh.»

Po teh besedah je pograbil krožnik, vrgel nanj pest drobiža in pričel je nabirati okrog mize. Vsakdo je slišal presunljiv krik z ulice in videl okrvavljeno roko gospoda Rabina; radi tega je tudi vsak odpahnil precejšujo svoto na krožnik. In ko je zopet prišel krožnik na prejšnje mesto, je ležalo na njem par tisoč frankov.

Pojedina je sicer veselo končala, a nazadnje so le zvedeli, da si je vso stvar gospod Rabin le izmislil in si dal plačati na ta način pojedino. —l—

Ponarejeni biseri

Kakor znano, nosi sedaj malokatera gospa pri plesu ali pa pri sprejemih okoli vratu niz pravih, pristnih biserov. To, kar nosi, je le imitacija, vredna kakih sto frankov. Prave bisere hrani gospa dobro spravljene v posebnih predalih te ali one banke. Te dneve je dobil neki bančni uradnik na ulici v Parizu niz biserov na tleh. Vsi biseri so se mu zdeli ponarejeni, nepristni, zato jih je izročil, prišedši domov, svojim otrokom, naj se igrajo z njimi. Drugo jutro je bral uradnik v jutranjem listu, da je izgubila gospa na javni cesti niz z dva in osemdesetimi pristnimi biseri v skupni vrednosti 200.000 frankov. Hitel je domov, toda doma je dobil samo še štirideset biserov, vsi drugi so se porazgubili v sobi, na dvorišču, na ulici, kjer so se pač otroci igrali. Sedaj išče z vso vnemo vsa družina radi naravnost knežje najdenine še ostale bisere, družini so se pridružili sosedje, sploh vsa ulica je pokoncu. Kdo bi si bil mislil, da hodi v teh časih po pariških ulicah gospa s pristnimi biseri okrog vratu.

Nenavaden profesor

Amerikansko vseučilišče Newhaven v državi Connecticut-u si je poskrbelo nenavadnega profesorja, ki bo imel v poletnem semestru predavanja o Shakespeare-ju. Ta profesor je znameniti svetovni mojster v boksanju Tunney, o katerem smo tam poleti že poročali. Že tedaj, ko je premagal v Chicagu svojega nasprotnika Dempsey-a in postal svetovni mojster, je rokoborec Tunney povedal časnikarjem, da je velik prijatelj angleške književnosti in poseben oboževatelj angleškega veleuma Shakespeare-ja. Upati je, da novi profesor ne bo obdeloval na isti način Shakespeare-ja kakor je obdeloval pred nekaj meseci Dempsey-a.

Palestina in kobilice

Palestina se je končno vendar le lahko oddahnila. Ona velika nevarnost, ki ji je grozila, je sedaj popolnoma odstranjena. Napovedali so se bili celi oblaki kobilic, ki so ubirali smer naravnost na Palestino. Palestina je v svojo obrambo mobilizirala mnogo letal, ki naj bi z ognjem uničila te pozrešneže. Nenadoma se je pa osuknil veter, ki je odgnal vse kobilice proti jugovzhodu v puščavo. V puščavi so pa kobilice radi pomanjkanja hrane poginile.

Pes rešitelj

V Duhnen-u pri Cuxhavnu je bil neki delavec v peščeni jami zasut. Blizu delavca se je nahajal velik pes njegovega delodajalca. Ko je pes opazil, da je pesek popolnoma zasul delavca, je začel kopati, prišel do delavčeve glave, nato pa zdirjal po gospodarja. Gospodar je slutil, da se je bilo nekaj pripetilo, zato je naglo sledil svojemu psu do jame. Toda med tem je bil nov pesek zopet popolnoma zasul delavca. Zopet se je pes dokopal do delavčeve glave in tako je bilo mogoče rešiti delavca, ki bi se bil sicer skoraj gotovo zadušil v peščenem kupu.

Strah pred kugo

Na parniku «Torlat Skogland», iz katerega se je blago v luki mesta Oslo na Norveškem že izkrcalo, so se našle v notranjščini mrtve podgane, pri katerih se je ugotovila kot vzrok smrti kuga. Ladja je morala takoj zapustiti obrežje in leži sedaj daleč v morju. Moštvo je moralo v kvaranteno. Dognalo se je, da se je ladja ustavila še v treh drugih norveških lukah, preden je dospela v Oslo. Oblasti so tem bolj v skrbeh, ker je prihajal parnik iz Rosaria in ker je tudi drug norveški parnik «Gydavore», prišedši tudi iz Rosaria, moral v kvaranteno, ker so se tudi na njem našle po kugi poginole podgane. Oblasti so pomirile občinstvo z zagotovilom, da so ukrenile vse potrebno, da se zabrani vsako okuženje.

Ognjeniki bluvajo

V teku enega tedna se je skoraj istočasno odprlo pet že delj časa spečih ognjenikov, ki sedaj bruhajo ogenj in kamenje iz svojih žrel. Zemlja se stresa daleč okoli in gromeče razstrelbe v zemeljski notranjščini strašijo zbegano ljudstvo. O izbruhu Krakatava, največjega ognjenika na svetu, smo že poročali. Ta se nahaja na južni strani azijske Indije. Istočasno kakor Krakatav so se oglasili Omotepe v Nikaragui (Srednja Amerika), Santorin v Grčiji, Ševeljotuh na Kamčatki in Kilimančaro v Afriki. Ali je to le slep slučaj, ali pa so ti-le ognjeniki v kaki medsebojni podzemeljski zvezi, o tem se sedaj bavijo razni časopisi. Ako bi bila v resnici kaka zveza, potem bi se morali oglasiti tudi drugi ognjeniki na zemeljski površini in teh je okrog dve sto petdeset, raztresenih vsepovsod. Istočasen izbruh vseh ognjenikov je pa tako rekoč izključen, kajti po dosedanjem stanju vede ima vsak ognjenik svoje lastno jezero lave in niso ta jezera v nobeni zvezi med sabo.

Ogromna veriga

V sheffieldski jeklarni na Angleškem se izdeluje veriga, ki bo največja veriga na svetu. Tehtala bo trideset ton in bo dolga približno štirideset metrov. Vsak člen verige bo štiri metre dolg in približno toliko širok. Ta veriga bo določena, da ojači nekaj glavnih sten londonske katedrale sv. Pavla.

Skupno s škofom v smrt.

Iz nenavadnih vzrokov si je vzel dva in osemdesetletni kmet Sisto de Luca življenje. Ugotovil je, da se je rodil isti dan isto leto kakor njegov vladika knezonadškof v Lucci. Zato je sklenil, da umre tudi isti dan kakor njegov škof. Ko se je nadškof te dneve boril s smrtjo, je čakal kmet na znamenje o njegovi smrti. Ko so zazvonili zvonovi po mestu in naznanjali vernikom prežalostno vest, da so izgubili škofa, je hitel kmet v svojo sobo in se obesil.

Trmasti lev.

V berlinskem cirkusu Busch-u je bila predstava. Fakir Blacerman, ki je bil že piščance, kunce in nekaj levov uspaval, je hotel ob enem tudi pet razdraženih levov hipnotizirati. Štirje so ga slušali; peti je nekaj časa gledal, kako bulil nekdo z debelimi očmi vanj, in ko se je naveličal tega pogleda, je zamahnil s taco in užgal fakirja po levem stegnu, da je ta po levje zatulil in izgubil zavest Lev ga je bil tako rekoč uspaval, ne sicer s pogledom pač pa s svojo mogočno taco. S tem je bilo predstave konec.

Železna poroka.

V kraju Alt-Litzegöricke na Nemškem je obhajal te dneve zakonski par Hilliges svojo železno poroko. Celih pet in šestdeset let je trajal doslej njun zakon, iz katerega je izšlo trinajst otrok, o katerih živi še šest sinov in ena hči.

Grob v valovih.

Ko je čutil Anglež Arold Swithinbank, da mu je kmalu umreti, se je poslovil od družine in se napotil na morje, kjer je hotel umreti, da se potem izroči njegovo truplo morskim valovom. Swithinbank je bil učenjak, bavil se je mnogo z bakterijologijo, v svetovni vojni je bil častnik in je dal armadnemu vodstvu svojo lastno ladjo na razpolago. To poletje je zbolel in ker se mu je njegova bolezen slabšala, se je vkrcal v Liverpoolu na ladjo, da odpotuje v Valparaiso (Južna Amerika). Vedel je, da cilja ne doseže, toda računal je, da ga dohiti smrt medpotoma. In res, te dneve je umrl blizu azorskih otokov in njegovo truplo se je izročilo morju.

Največji ženski.

V berlinskem cirkusu Buschu nastopata sedaj dve sestri, Brunhilde in Elsa von Droysen, ki sta najvišji Berlinčanki. Obe merita skupno 4.48 m. Da prihaja njuna telesna veličina še bolj do veljave, se smuka okrog obeh princesinja Marla, najmanjša liliputanka. Marga šteje štiri in dvajset let in je le 53 cm visoka.

ZDRAVNIK
dr. Franc Gruden
ordinira
v Trstu Via S. Lazzaro 23/II
(zraven kavarne Roma)
od 10.30 do 13
V Nabrežini ordinira samo popoldne
od 14—18 (na lastnem domu)

SANTE BUSOLINI — GORICA
Apnenico v Solkanu. - Uprava v Gorici, Via G. Caprin št. 5, tel. št. 314.
Apnenice, ki delujejo noč in dan, se nahajajo ob cesti, ki pelje iz Solkana v Plave. Njihovo apno je mastno, kakor izhaja iz analize goriškega kmetijsko kemičnega poskuševališča od 13. aprila 1926., št. 701, in vsebuje skoraj sam kalcijev okis (96.50%). Apno je prvovrstno, čisto, dobro kuhano, se da hraniti in pripravno za katerokoli rabo. Prodaja se tudi ostanek (spurgo), ki je dober za zidove in kot gnojilo. Pri cenah je konkurenca izključena.

ZLATARNA Alberi Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupuje krone po 1·37
Popravlja in prodaja zlatenino.

Najvišje cene plačujem za
KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev itd. itd.
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.
D. Windspach - Trst
Via Cesare Battisti 10, II. nad., vrata 16
Telefon int. 36-65. 197

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.
Najstarejši slov. denarni zavod

FERRO CHINA PIGATTI
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini
194

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem.
Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20